THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121, 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.

SATURDAY, DECEMBER 9, 1967

LATVIJA

AMERIKĀ

98. N-RS. SESTDIENA, 1967. GADA 9. DECEMBRIS 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8, Ont., Canada; tālr. 465—7902.
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121.
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE. 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647. U.S.A., tālrunis 486—8975

Jau 50.000 dolaru

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS VALDES SĒDE ŅUJORKĀ

Amerikas laviešu apvienības valde 2. decembra sēdē Ņujorkā priekšsēža prof. P. Lejiņa vadībā lielāko daļu laika veltīja Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres sarīkojumu izkārtošanai. Līdz 2. decembrim ziedojumos kopā bija ienācis vairāk nekā 50.000 dol., šai summā ieskaitot kā pa pastu piesūtītos, tā arī organizāciju un „lielo ziedotāju" devumus. Ziedojumu vākšanu uzsāka oktobra beigās, izsūtot ap 13.000 aicinājumu. Adrešu maiņas dēļ pasts nav varējis piegādāt adresātiem ap 1000 vēstuļu, bet 2805 ģimenes jau piesūtījušas ALAi savu ziedojumu. Novembrī ienākuši 49.006,60, bet izdoti 4595,25 dol., galvenokārt par pasta sūtījumiem, īpašas brošūras iespiešanu un telefona tālsarunām, ziedojumu akciju kārtojot, bet 800 dol. izdoti par A. Bērziņa grāmatu „Two Faces of Co-Existence". Bez tam izdevumos ieskaitīts darba spēks, kas palīdzējis izsūtīt ziedojumu akcijas vēstules.

Ziedojumu caurmērs ir ap 12 dol. no ziedotāja, un tos parasti iesūta bez kādiem ieteikumiem vai paskaidrojumiem. Daļa ziedotāju tomēr izteikuši arī savas domas par to, kā viņu devumi būtu izlietojami, pie kam 78 ziedotāji izteikušies pret un tikai 2 par delegāciju sūtīšanu uz citām zemēm. Prof. P. Lejiņš savās svētku runās trīs lielās latviešu kolonijās 18. novembra sarīkojumos pieskāries arī šim delegāciju jautājumam, pēc tam bijušas pārrunas ar attiecīgās kolonijas latviešiem. Pēc lietas pamatīgākas izskaidrošanas, parasti domas mainījušās par labu delegāciju sūtīšanai.

Samērā maz līdz šim ienākušas organizāciju iemaksas, arī 18. novembra dievkalpojumu kolektes vēl nav iesūtītas. Vispār vēl nav atbildējuši ap 10.000 tautiešu, kuriem pēc Ziemsvētkiem piesūtīs atgādinājumus. ALJAs vadība apsolījusi nākt talkā, un jaunieši apstaigās tos, kas vēl nebūs savu ziedojumu nodevuši. Plašo ziedojumu akciju domāts pabeigt februārī, bet martā uzsākt parasto ziedojumu vākšanas akciju Kultūras fondam. Šogad Kultūras fonda līdzekļus sadalīs rudenī.

Ir zīmes, kas ļauj cerēt, ka Baltijas valstīm veltītu pastmarku ASV pasts tomēr varētu izdot. Daži kongresa locekļi rakstījuši vēstules latviešu pārstāvjiem, kuru saturu varētu tulkot kā labvēlīgas ziņas. Galīgais apsiprinājums pastmarkas izdošanai tomēr nepieciešams no ASV pasta ministra.

ALA pieprasījusi sabiedrības uzticību savam lielam projektam, un tautieši to nav lieguši. Tagad ALAi jāveltī visu laiku un enerģiju lielā plāna īstenošanai.

Brošūra par Latviju jau nodota tulkošanai, un trīs valodās tulkojums, paredzams, būs ALAs rīcībā pirms 8. decembra. Sēdē pārrunāja iespējas šo brošūru izdot lielākā metienā nekā iepriekš paredzēts.

Atsevišķajiem Latvijas dibināšanas 50 gadu atzīmēšanas pasākumiem izraudzīja īpašas komisijas darba sekmīgākai veikšanai, par konsultantiem pieaicinot lietpratējus. Delegācijas darba grupā izraudzīja V. Korstu, S. Rudzīti, P. Lejiņu un V. Hazneru, kas pārrunās delegācijas sūtīšanas iespējas un iespējamos panākumus. Te galvenokārt jāievāc informācija Apvienotajās nācijās Ņujorkā un pie diplomātiem Vašingtonā par to, kādu valstu valdības varētu delegāciju pieņemt un kāds būtu pieņemšanas rezultāts.

Radioraidījumiem varētu labi noderēt skaņu lentes, kurās ieskaņota informācija, referāti, intervijas vai arī latviešu mūzika. Platēs varētu uzņemt tikai simfoniska orķestra koncertu. Inž. Jekste būtu ar mieru uzņemt īsu (ap 5 minūšu) krāsu filmu televīzijas raidījumiem, iespējams ar kokļu ansambli.

Jubilejas gadā cittautiešiem par nopelniem Latvijas labā piešķirs goda medaļas. Tās būs kaltas sudrabā ar 5 latu monētas motīvu un ierakstu „Latvija 1918. — 1968.". Par izgatavojamo skaitu vēl nevienojās. Medaļas piešķiršanas diploms būs izrakstīts Brīvās pasaules latviešu apvienības vārdā. Medaļas piešķiramas cittautiešiem visā pasaulē, apsverot arī iespējas ar tām godināt pilsētu galvas vai gubernātorus.

Kultūras birojs izdos grāmatas, bet izglītības birojs rīkos sacensības skolēniem līdz 14 un 14 — 17 gadu vecumam, godalgās paredzot stipendijas un cita veida balvas.

Valde pieņēma īpašu rezolūciju Klīvlendā notiekošo dziesmu svētku sekmēšanai nākošā gada septembra pirmās nedēļas nogalē. Rezolūcija aicina šai laikā nerīkot citus plašākus sarīkojumus un mudina apmeklēt šos svētkus.

—be

LATVIJAS KAŖASKOLAS ATCERES VAKARĀ TORONTO

Augšā: Latvijas virsnieku apvienības Kanadā valdes priekšsēdis inž. J. Šmits iepazīstina vakara dalībniekus ar goda viesiem; no viņa pa labi Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieris E. Kuršinskis ar dzīvesbiedri, bet pa kreisi (daļēji nosegta) B. Šmita. — Apakšā: Virsnieki ierindā; pirmajā rindā no kreisās — taurētājs K. Ranga, Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieŗi E. Lūsis un E. Kuršinskis, Kalpaka bataljona pārstāvis K. Tannis un citi, bet ierindas priekšā apvienības valdes pr-dis J. Šmits (skat. rakstu 4. lappusē). Foto: JAK

Dr. Voldemārs Gulēns, jun.

Latvija un latvieši jaunā skatījumā

Ievadījumā pakavējies pie trimdas latviešu sabiedrības sastāva pašreiz un 1978. gadā, kad paies 60 gadu kopš Latvijas neatkarības pasludināšanas (skat. rakstu iepriekšējā LA numurā), Dr. Voldemārs Gulēns, jun. no Toronto savā Londonā teiktajā Latvijas valstssvētku runā turpināja:

Saskatīsim Mātes Latvijas tēla trīs zvaigznes jaunu simboliku: jaunatne, darbība, kopība (jaunatnes audzināšana vārda visplašākajā nozīmē, katra latvieša patstāvīga un sīksta savrupdarbība, kopīgu mērķu nospraušana un attīstīšana). Tā arī šīs runas temats „Latvija un latvieši jaunā skatījumā" dalāms trīs daļās: 1) Mūsu jaunie skatītāji un viņu uzskati; 2) mūsu mērķi; 3) mūsu darbība.

Pie jaunajiem skatītājiem pieskaitāmi visi tie latvieši, kuri atkārtoti skatās tālajā nākotnē, cenšoties ar to saskaņot savu šodienas darbību. Viņu uzskatos rītdienai tāds pats svars kā šodienai, aiznākošajiem dziesmu svētkiem tāds pats kā nākošajiem; šogad rūpējamies par bērnu lasāmvielu pēc 5 gadiem, 1970. gada dziesmu svētkus rīkojot, mēģinām izdibināt, kā tie vislabāk ietekmēs 1975. gada svētkus.

Arī skats uz pagātni kļūst daudz plašāks: tas neapstājas pie 1925., 1919 vai 1918. gada, bet iet atpakaļ gadsimtiem. Mēs cīnāmies un cīnīsimies par brīvu Latviju ne neatkarības laika dēļ, bet latviešu tautas dēļ; mūsu acis esam to tikpat tiesīgi prasīt kā neatkarības laika ziedu dēļ, tā brīvības cīņu upuŗu, tautas atmodas laika, dainotājas latviešu tautas, seno latviešu ciešanu un pārestību, tautas gara mantu un vērtību dēļ.

Mūsu jaunie skatītāji nav nedz fanātiķi, nedz ultraideālisti. Viņu vidū ir mūsu jaunatnes apvienību, apgāda, informācijas nozares, skolu, Divreizdivi, nedēļu nogaļu kursu u.c. pasākumu vadītāji, padomdevēji un labvēļi. Ja agrāk tikai katrs sevī, tad tagad atklātāk un savstarpēji tie apzinās savu apņēmību Latvijas un latviešu labad darboties pastāvīgi visu mūžu, šim nolūkam atlicinot noteiktu daļu sevis, savas naudas, sava laika. Nav šaubu, ka mums šādi „jaunie skatītāji" ir un — prāvā skaitā.

Jaunajā skatījumā pagarinās ne tikai jūtiski svarīgā pagātne un nākotne, bet arī visa mūsu darbība likta daudz plašākā perspektīvā.

Mūsu tauta ir kā bāreņi pa visu pasauli izkaisīta. Mūsu apņēmība ir no šī stāvokļa daudz iegūt un maz zaudēt. Tādēļ nākotnes mērķos liekami pamatakmeņi. Pirmais ir mūsu visu vienotāja pamatatziņa (kuŗu šogad izjūtam vairāk nekā pagājušajā gadā, bet nākošgad izjutīsim vairāk nekā šogad), ka mēs visi darbojamies vienam kopīgam un lielam mērķim: strādāt Latvijas un latviešu labā. Reizē ar to mēs vairs neskatāmies uz savu darbību no savas organizācijas, grupas, pilsētas vai zemes viedokļa. Mēs saredzam lielāku, kopīgu ainu, kuŗas dēļ vēlamies saprasties un vienoties viens ar otru, viens ar visiem. Mēs izjūtam nepieciešamību apzināt visu mūsu lielo tautas ģimeni, atskārst, kas tai tagad un nākotnē varētu trūkt. Mēs izjūtam jo spilgti pasaules mērogā mūsu savstarpējās saprašanās trūkumu (kā par esošo stāvokli, tā nākotnes plāniem) kā ārpolitikā, tā sabiedriskās darbības, kultūras un jaunatnes audzināšanas laukā.

Tādēļ, ka mēs vēlamies saprasties, sadarboties un kopīgus mērķus attīstīt, mēs esam gatavi daudz ko darīt. Tādēļ arvien biežāk notiek jaunatnes darbinieku konferences un sanāksmes kā kursiem, tā zemju apvienību valdēm. Tādēļ rīkojam vispasaules jaunatnes kongresu, gatavojamies plašākai dziesmu svētku programmai. Tādā pašā gaismā arī saredzam acīm redzami augošo rosību skolu vadītāju aprindās, rīkojot apgabalu konferences. Tāpat vēlamies arī saprast — un droši varam to darīt! — Ād. Šildes ceļojumu uz Kanadu, archibīskapa A. Lūša ceļojumu uz Austrāliju, Jāņa Niedras ceļojumu uz Kanadas rietumkrastu, Viļa Haznera viesošanos Austrālijā. Saskatām arī kāpinātu darbību skautos un gaidās, piemēram, Gaŗezerā, kā arī koklētājos, kas īsajā 4 gadu darbības laikā gatavojas kokļu dienu vietā rīkot kokļu svētkus, tāpat arī drāmatiskajā laukā ar teātŗa dienām vai svētkiem. Arī „Mazputniņš" pašaizliedzīgi un nesavtīgi lido laikam līdz, pareizāk sakot, laikam priekšā, izdodot pirmo grāmatu iecerētajā skolas serijā.

Ja saskatām lielu rosību, tad saredzam arī lielus trūkumus. Būtu lieki tos kaut daļēji uzskaitīt. Piemēra dēļ minēšu tikai pirmklasīgas latviešu bērnu nometnes un pirmklasīga latviešu bērna dārza vēlamību, bērnu mūzikas vajadzību, jaunatnes literātūras nepilnību. Akadēmiskajā laukā nemaz neesam skāruši zinātnisku pētniecības darbu un publikāciju veicināšanu un financiālu atbalstīšanu. Kaut arī trūkst nodarbību un interešu centru jauniešiem, vēl vairāk to trūkst vecajiem ļaudīm — pensionāriem: te varētu tik daudz darīt, no kā būtu labums ne tikai mūsu vecajiem ļaudīm, bet arī visai sabiedrībai, tomēr tas ir temats pats par sevi. Kultūras saglabāšanas un jaunrades laukā mūsu darbība nenoliedzami ir vāja un bezgala sporādiska.

Visam tam klāt nāk informācijas trūkums par darbību citās pasaules malās. Jāšaubās, vai Austrālijas mazāko koloniju latvieši zina, ka Londona, Ontario, ir vissekmīgākais latviešu rosības centrs starp visiem sava lieluma centriem Ziemeļamerikā. Jāšaubās, vai viņi zina par kokles un koklētāju atplaukšanu Amerikā, tāpat arī par mūsu skolu darbību. Tikpat maz arī mēs zinām par viņiem. Šie plašākie darbības un saprašanās lauki praktiski ir neskarti.

Kas mums vajadzīgs, lai tuvotos lielajam kopmērķim un atsevišķo darbu sekmēšanai? Mums nepieciešama nauda, saprašanās un darbošanās: katru gadu tāda nauda, kādu nākošgad vāksim vienreizēji; katru gadu tāda saprašanās, kādu panāca V. Haznera un archibīskapa A. Lūša ceļojumi; visur katru gadu tāda virziena darbība, kādu redzējām Gaŗezera dziesmu dienā un Bāliņa redakcijas komitejā, sastādot jauno tautas deju grāmatu, u.t.t.

Kā to panākt? Pirmkārt, radīt un attīstīt darbības spējīgus institūtus vai akadēmijas, kuŗu uzdevums plašs un iespaidīgs. Katrai akadēmijai vispirms jāiegūst pilnīgs, daudzpusīgs, plašs, atkārtoti papildināts pārskats par savu darbības lauku. Katrai akadēmijai tad jāizstrādā nākotnes plāni, ietveŗot ideālo, tuvāko un tālāko darbību. Katra akadēmija tad financē savu darbību ar tās rīcībā esošiem līdzekļiem. Katra akadēmija pastāvīgi meklē sev jaunus darbiniekus un atbalstītājus. Akadēmijas darbības lauks ir neierobežoti plašs.

Kā to panākt? Otrkārt, radīt naudas fondus, ar kuriem tieši un netieši atbalstīt sabiedriski-kultūrālo dzīvi. Šādi naudas fondi varētu būt dibināti uz šīs zemes labdarības organizāciju un fondu pamatprincipiem, piemē-

(Nobeigums 4. lpp.)

Sovjetologu vietā zinātnieku kongress

Ņujorkā 30. novembrī notika sanāksme, kurā apsprieda iespējas nākošajā gadā noorganizēt sovjetologu kongresu, kuru tagad pārdēvēja par zinātnieku kongresu. Vairums sanāksmes dalībnieku bija latvieši, no igauņiem piedalījās Leimenets un Eiso, bet no lietuviešiem Budreckis. Sanāksmi vadīja prof. P. Lejiņš, bet to bija organizējuši J. Gaigulis un S. Grava. Sliktā laika dēļ daļa paredzēto dalībnieku nebija varējuši ierasties. ALA paredzējusi līdzekļus rīkojamajam zinātnieku kongresam, bet lietuvieši un igauņi šoreiz nevarēja pat nobalsošanās piedalīties, tā tikai nākošajā sēdē varēs apstiprināt šīs sapulces lēmumus.

Kaut paredzētā konference būs zinātniska, tajā tomēr apspriedīs arī politiskus jautājumus, analizējot pašreizējos apstākļus okupētajās Baltijas valstīs un izvērtējot baltiešu trimdinieku stāvokli brīvajā pasaulē. Konferencē sagatavos priekšlikumus un noteikumus turpmākajiem plānojumiem Baltijas valstu neatkarības atjaunošanai, kā arī pārrunās baltiešu zinātnieku nākotnes darbus. Katra tautība konferencei dos vienu priekšsēdi, bet piedalīties varēs tikai ielūgti zinātnieki. Konference, kuŗa ilgs 3 — 4 dienas, paredzēta nākošā gada jūlija beigās vai augusta sākumā Vašingtonas apkārtnē, iespējams, Merilendas universitātē. Sarunu un referātu valoda būs angļu, bet pielaižamas arī citas.

Šīs konferences iniciātori ir latvieši; liekas, ka piedalīsies arī pārējie baltieši. Šis būs viens no nedaudzajiem sarīkojumiem, kad baltieši mēģina sadarboties.

Ir tomēr pazīmes, kuŗas ļauj cerēt, ka arī citās lietās baltiešu sadarbība varētu vairāk sekmēties. Lietuviešiem tikko bijušas vēlēšanas, kuŗās līdzšinējais viņu apvienības priekšsēdis Rudīss vairs nav ievēlēts. Viņš nevēlējās sadarboties ar abām pārējām tautībām un bieži bija domstarpībās arī ar saviem tautiešiem. Viņš ir no vecajiem ieceļotājiem, kas aktīvi piedalās arī Čikagas amerikāņu politikā. Kādā no lietuviešu laikrakstiem Rudīss arī bija rakstījis par to, kādēļ lietuviešiem vajadzētu atsevišķu pastmarku: latvieši sākumā arī esot gribējuši vienīgi Latvijas dibināšanai veltītu pastmarku, bet kad tas neesot izdevies, tad runājuši par kopīgu Baltijas valstu pastmarku. Patiesības labā tomēr jāsaka, ka ALA jau sākumā domāja tikai par visu trīs Baltijas valstu kopīgu pastmarku ar tautu meitu attēliem. Ar jauna lietuviešu priekšsēža izraudzīšanu, varbūt, arī sadarbība ieies jaunās sliedēs.

—be

NEKAVĒJOTIES JĀATSĀK AKTĪVITĀTE

Mēs visi labi apzināmies, ka Baltijas valstu neatkarības pasludināšanas 50 gadu atceres pastmarkas lietu atbalsta gan baltieši, gan arī zināma daļa amerikāņu sabiedrības. Jo liels atbalsts projektam nāk no ASV kongresa, tādēļ ir pamats domāt, ka Citizen's Stamp Advisory Committee ir pastmarkas izdošanai labvēlīga, kaut nesaprotamu iemeslu dēļ mums nav pieejamas oficiālas ziņas. Liekas, ka jautājuma izšķiršana kavējas tādēļ, ka Postmaster General vēl nav devis projektam savu apstiprinājumu. Šai gadījumā ir nepieciešams vēlreiz parādīt mūsu aktīvitāti, nekavējoties rakstot Postmaster General (Washington, D. C. 20260) individuālas vēstules, līdzīgus lūgumus nosūtot arī sava iecirkņa kongresmenim. Vēl labi lietojami arī dzeltenie memorandi ar aploksnēm, kas adresētas Postmaster General.

Īss vēstules paraugs:

Dear Sir:

There is considerable public support for the Baltic commemorative stamp, as well as overwhelming interest in the Congress. Please give this project your approval, too!

Respectfully,

(vārds, uzvārds, adrese)

No mūsu visu atjaunotas aktīvitātes un steidzīga darba var atkarāties, vai šo jautājumu izlemj mums vēlamā veidā. Atsāksim strādāt!

Dr. L. Streips,
Americans for Congressional Action to Free the Baltic States Ilinojas nodaļas vārdā

DERVINSKIS PIEMIN LATVIJU

Baltiešu sirsnīgais draugs — ASV kongresmenis republikānis Ed. Dervinskis arī šogad nepiemirsa Latvijas neatkarības pasludināšanas dienu, tautas vietnieku nama 22. novembra sēdē pieminot Latviju un norādot, ka Baltijas valstīs joprojām turpinās padomju okupācija un to iedzīvotājiem ņemta iespēja pat pieminēt savas valsts dibināšanas dienu un patstāvības laiku. Dervinskis uzsvēra, ka Pad. savienība pašreiz ir vienīgā izteikta koloniālisma valsts. Reizē ar šo uzrunu Ed Dervinskis lika kongresa protokolos ievietot Latvijas sūtniecības Vašingtonā izdotajā biļetenā publicēto Br. Kalniņa rakstu „Latvieši nav krievi". Uzrunas nobeigumā viņš uzsvēra, ka arī turpmāk arvien atgādinās Latvijas un pārējo Baltjas valstu tiesības būt brīvām, izteicot pārliecību, ka ASV kongress nekad neapstiprinās Latvijas un tās kaimiņu Lietuvas un Igaunijas varmācīgo iekļaušanu Pad. savienībā.

V.

MIRIS KARDINĀLIS SPELMANS

Tūkstošiem katoļu Ņujorkas Sv. Patrika katedrālē aizlūdza par Sv. Vincenta slimnīcā 2. decembrī ar sirdstrieku 78 gadu vecumā mirušo Ņujorkas archibīskapu kardinālī Fr. Spelmanu. Pāvests Pauls VI kardināļa brālim Bostonā piesūtījis līdzjūtības telegrammu.

Kardinālis Spelmans bija Ņujorkas archibīskaps 28 gadus un kļuva populārs ar saviem Ziemsvētku apmeklējumiem pie kaŗavīriem aizjūras zemēs otra pasaules kaŗa laikā. Par kandidātiem viņa amatam min 72 gadus veco bīskapu Fultonu Šīnu no Ročestras un archibīskapu Džonu F. Dīrdenu no Detroitas.

Domā, ka kardināļa Spelmana nāve paātrinās Ņujorkas archidiocēzes sadalīšanu, kas Vatikānā apspriesta jau agrāk. Kā precedents minēta Parīzes archidiocēze, kuŗa jau sadalīta vairākās diocēzēs un apkalpo visu Parīzes mētropoles apgabalu.

Izraēla pēc trešā atbrīvošanas kaŗa

ALEKSANDRA TĒRMAŅA SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ"

(Nobeigums)

ASV valdība nekavējoties atzina de facto. Izraēlas valdību, bet Pad. savienība Izreēlu de jure atzina jau 1948. gada 17. maijā. Piecas arabu valstis — Ēģipte, Jordānija, Iraka, Sīrija un Libanona — paziņoja, ka to kaŗaspēks iesoļos Palestīnā, lai tur atjaunotu kārtību. Apvienotās nācijas izraudzīja Zviedrijas grāfu Bernadotu par vidutāju, bet kaujas turpinājās. Izraēlas kaŗaspēks pārrāva ielenktās Jeruzalemes loku un varēja apgādāt pilsētas žīdu daļā ielenktos iedzīvotājus.

Parakstīja pamieru, bet abas puses to atkal lauza, un kaujās Izraēlas jaunā armija sāka pamazām gūt uzvaru pār arabu vienībām. Otru pamieru parakstīja 1948. gada 18. jūlijā, un 26. jūlijā Izraēlas valdība pasludināja Jeruzalemes jaunpilsētu par savu galvaspilsētu un Izraēlai piederošu territoriju. Grāfs Bernadots bija pret šo deklarāciju, un žīdu terroristi viņu nogalināja 1948. gada 17. septembrī. Līdz 1948. gada beigām Izraēlas rokās bija visa territorija, kuŗu tā pārvaldīja līdz šīs vasaras sešu dienu ilgajam kaŗam.

Pēdējais kaŗš ir visas līdzšinējās robežas nojaucis. Kādas būs jaunās, to neviens Izraēlā nezina. Tās armija nav mobilizēta, tikai visi vīrieši līdz 50 gadu vecumam skaitās armijā un katru gadu vienu mēnesi pavada apmācībās, bet virsniekiem notiek papildapmācības katru mēnesi.

90% no visas lauksaimniecības apvienota kibucos, pavisam Izraēlā tagad ap 3 milj. iedzīvotāju, no tiem 30.000 arabu, kuŗi līdz kaŗam dzīvoja pilsētās un ciemos. Kibuci organizēti pēc diviem paraugiem. Vienos, tā sauktajos dāņu parauga kibucos, lauksaimniecības kooperatīvos zemkopji dzīvo savrupmājās, paši rūpējas par uzturu, notiek tikai zemes kopapstrādāšana. Bet ir kibuci, kuŗos viss organizēts uz kooperatīviem pamatiem, iedzīvotāji dzīvo blokmājās, kas izbūvētas ar visām labierīcībām, ēd pie kopgalda, bet bērnus ģimenes darba laikā novieto bērnu silēs. Pagaidām grūti pateikt, kurš kopdarbības veids dos labākos panākumus. Kibucos iemītnieki paši sev izvēl pārvaldi un paši — pēc visu izdevumu atvilkšanas — sadala peļņu.

Pie Tiberijas pastāv pašreizējā premjēra Eškola kibucs. Arī bijušais premjērs Bengurions, kuŗam tik lieli nopelni Izraēlas valsts nodibināšanā, vecumdienas pavada savā kibucā. Izraēlas valstsvīri nav paraduši lepoties ar personīgu turību. Viņi nāk no kibuciem, uzņemas atbildīgus pienākumus valstī un atkal atgriežas kibucos pēc amata laika izbeigšanās. Protams, ierēdņi un techniskā inteliģence dzīvo lielajās pilsētās Haifā un Telavivā, arī Jeruzalemē.

Izraēlai ir arī paprāva rūpniecība — Haifā naftas rafinērijas, Negebas tuksnesī iegūst nedaudz naftas. Tagad Sinajas tuksnesī Izraēla izmanto Ēģiptes naftas avotus. Vismodernākās pilsētas ir Haifa un Telaviva ar gaumīgām celtnēm, ērtām viesnīcām. Dzīves standarts mazliet zemāks nekā Anglijā, kaut kvalificēti speciālisti pelna tikpat daudz kā inženieŗi Anglijā. Izraēla ražo visus vajadzīgos lauksaimniecības un dārzkopības produktus, ieved vienīgi gaļu. Mašīnas ir dārgākas nekā Anglijā.

Arabiem Izraēlā ir kultūrāla autonomija, tikai skolās bez arabu jāmācās arī ebrēju valoda. Zīmīgs jauninājums arabu tikumos ir tas, ka mullas no minareta uz lūgšanu tautu vairs neaicina, saucot balsī, bet to izdara skaļrunis. Pats mulla tikai parādās minareta galā uz balkona. Arabus, Izraēlas pavalstniekus, neiesauc armijā, toties armijā kalpo un lielu varonību cīņās uzrādījuši kristītie arabi, kuŗus muhamedāņi daudzus gadus nāvīgi apkaŗojuši un vajājuši. Viņu skaits gan nav liels. Pašā Jeruzalemē draudzīgi sadzīvo trīs ticību dievlūdzēji: kristīgie, žīdi un muhamedāņi. Zelta mošejas jumts Jeruzalemē redzams jau no tālienes.

Cik ilgi turpināsies pamiera stāvoklis arabu un izraēliešu starpā, to, liekas, noteiks ieroču piegāde arabu valstīm un Rietumu nostāja šajā ļoti pretrunīgajā jautājumā. Piemēram, tā dēvētie Gazas zemes šauruma arabu bēgļi tīšu prātu 20 gadu turēti baraku nometnēs, lai viņos neatslābtu naids pret Izraēlu. Tagad šie 1948. gada bēgļi atrodas Izraēlas pārziņā. Neviens vēl nav atbildējis uz jautājumu, kur šos nelaimīgos cilvēkus izvietot. Arabu valstis viņus neņem pretim, bet Izraēlai nav pa spēkam nometināt savā territorijā tik daudz arabu, jo šā vai tā katrs arabs ir Izraēlas potenciāls ienaidnieks.

Žīdi, kas ieceļojuši no dažādām valstīm savā jaunajā „tēvzemē", turas vairāk kopā. Vācijas, Pad. savienības, Polijas, Alžīrijas un Jēmenas žīdi 't kā veido atsevišķas kopības. Sakušanas process sākas skolās, kuŗās visi mācās ebrēju valodu, arī armijā, kuŗā visi padoti vienādai disciplīnai. Tā jaunajā paaudzē atšķirība vairs nav liela. Zīmīga arī tas, ka žīdu inteliģence neuzskata savu Mozus ticību tik daudz par reliģiju kā par nacionālu dzīves veidu, par izraēliešu nacionālisma pamatiem.

Aleksandrs Tērmanis

LATVIJA

AMERIKĀ

98. N-RS. SESTDIENA, 1967. GADA 9. DECEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 465—7902;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā 0 1.60, bet tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

SULENIS VAI ĶEKARAUGLIS?

Suleņa (nominātīvs — sulenis) vārdu nav darinājis prof. P. Ķikauka, kā to atkārtoti lasu LA lasītāju vēstulēs. Šo vārdu laikrakstā „Laiks" (1951. g.) tiku ieteicis (un „darinājis") es. Plašāk tas iegājās lietošanā ar Dz. Zeberiņas pavārgrāmatu , kas šo vārdu tur lietoja. Prof. Ķikauka vēlāk LA slejās pieminējis šo vārdu, bet tūlīt arī devis savu darinājumu — ķekaraugiis. Ja nu gribam sekot prof. P. Ķikaukas izvēlei un ieteikumam, tad jālieto šis ķekaraugļa vārds.

Zariņu Jānis, Kelso

KAS ATĻAUTS JUPITERAM, NAV ATĻAUTS VĒRSIM

(Atbilde Rob. Apenītim uz vēst. „L. A" Nr. 83)

Virsrakstu pazemīgi citēju, katrā ziņā tā pēdējos vārdus attiecinot uz sevi! Šādā sakarā atļaujos teikt paldies Rob. Apenītim, ka viņš savā lasītāja vēstulē LA 83. numurā mani trimdas Brāļu kapu lietā grib vest uz apgaismības ceļa. Vispirms dažas atbildes, tad vispārēja rakstura norādījumi.

Savā lasītāja vēstulē nebūt nebiju domājis ironizēt par Brāļu kapiem, kā to man piedēvē R. Apenītis, bet tikai izteikt savu spriedumu. Domāju, ka citi lasītāji manā vēstulē nekādu ironiju arī nesaskatīja. Man jāsaka, ka daudzi ieskata Brāļu kapus svešumā par nevajadzīgu pasākumu, vismaz tādā veidā, kā tos iecerējusi un pasākusi LKIA ASV valde. Tāpat kā divas vai trīs draudzes katrā pilsētā, divas vai trīs baznīcas, pieminekļi u.c., arī invalidu daļēja atšķelšanās no DV organizācijas (par ko jau daudz savā laikā diskutēts) mūs tikai sašķēlusi un sadrupinājusi, samazinot līdzekļu devumus diženiem pasākumiem, kuŗi veicina mūsu nacionālpolitisko darbu. Šie svešumā celtie kapi nekad un ne tuvu neaizsniegs idejisko un monumentālo Brāļu kapu nozīmi mūsu dzimtenē.

R. Apenītis mani negrib pieskaitīt kaŗavīru saimei. Ja jau tāda autoritāte to saka, tad viņam, droši vien, būs taisnība. Patiesībai par godu arī jāsaka, ka savas vienības sastāvā atstājot degošo Kurzemes krastu, es tiešām jutos kā dezertieris, un šī nelāgā sajūta man nedod miera visu laiku. Man, varbūt, vajadzēja patvarīgi palikt Kurzemē. Vai tiem latviešu cīnītājiem, kas, pildot kādu augstāku tēvzemes pavēli, palika nāves grāvjos un vēlāk tika pazemoti un šausti, nebija tiesības uz dzīvi? Daudzi apgūlās nezināmos kapos, un viņu trūdi neatdusēsies ne Brāļu kapos, ne draudžu nodalījumos. Es šaubos, vai arī svešuma Brāļu kapi viņu piemiņu spēs pacelt vajadzīgajā augstumā un diženumā. Es pilnīgi saprotu, ka R. Apenītis, būdams nopelniem bagāts kaŗavīrs, grib saglabāt savu piemiņu pēc iespējas ilgāk, bet atkal man rodas šaubas, vai tas būs iespējams. Bet par to izteikšos vēlāk.

Neesmu arī ironizējis par notikušo Tautas loteriju un, lozes pērkot, cerējis kaut ko nopelnīt, kā apgalvo R. Apenītis. Lozes iegādājos, lai atbalstītu LKIA pasākumu un cerībā kaut ko laimēt. Ja to apzīmē par domu kaut ko nopelnīt, lai R. Apenītim taisnība, jo iespējams, ka tai brīdī, kad lozes iegādājos, manī tiešām bija iesēdies mantkārības velns, kas mani didīja tikt pie lielā laimesta — 375 dol. valsts aizdevuma zīmes.

Risināsim jautājumus tālāk. Zinu, ka mans domāšanas veids R. Apenīša uztverē nav kaŗavīra cienīgs, bet cilvēks reiz nu ir spītīgs radījums un daudz ko uzņem kritiski. Daži ir teikuši — dzīvosim Latvijai, citi — mirsim par Latviju. Es domāju, ka abiem taisnība. Mums jābūt gataviem savu dzīvi iegrozīt tā, lai mēs tuvākā vai tālākā nākotnē būtu savas valsts cienīgi, un šim darbam nākotnei daudz jāziedojas idejiski un materiāli. Tomēr, ja tēvzeme to prasa, izšķirīgā brīdī mums jābūt gataviem par savu tēvzemi arī mirt.

Nav ko noliegt, Katskilos izbūvētie Brāļu kapi paliks tāds pats kapsētas nodalījums, kādi ir citās latviešu kolonijās, jo, lai izbūvētu kaut cik monumentālu mauzoleju urnu novietošanai, būtu nepieciešami pāris miljonu dolaru. Tādi redzami Čikagā, Milvokos, Grand Rapidos u.d.c. vietās, nemaz nerunājot par Losandželosu, kur mauzolejs kopā ar piegulošo kapsētu tiešām veido vienreizēju miera vietu. Ar dzīves reālitātēm jārēķinās, un nav ko apvainoties, ja kapsētā strādājošais uzkāpj uz kapa kopiņas. To taču nedara necieņas dēļ. Kāds mans paziņa, kas strādājis apbedīšanas nozarē, stāsta ka, mirušo sagatavojot aizsaules gaitām, apiešanās ar to nav sevišķi humāna un tāda arī nevar būt. Tie, kas veic šo darbu, nevar vadīties no sevišķām jūtām pret aizgājēju, jo ir tikai kāda techniska darba veicēji. Ja R. Apenītis domā, ka viņa pelnu urna Brāļu kapos būs nodrošināta uzglabāšanai uz mūžīgiem laikiem, tad ļoti maldās. Arī viņa urnas nodalījumam ar laiku zirneklis aizvilks priekšā savu tīklu, kā tas dažkārt redzams šejienes mauzolejos.

Mazais zirneklītis, tāpat nežēlīgais laika ritējums neskatīsies uz to, vai ir nopelni un ordeņi jeb vai nav. Tā aizmirsušās un nozudušas arī daudzas kaŗaļu kapenes. Tāpat agri vai vēlu šos svešuma Brāļu kapus slēgs, ja tie būs aizpildīti vai klāt neviens vairs neradīsies. Tiem būs līdzīgs liktenis, kāds bija latviešu kapiem Viskonsinā. Naivi iedomāties, ka nākošās audzes (pretēji, kā būtu bijis Latvijā) vairs turēs kādu rūpi par svešuma Brāļu kapiem. Tā ir dzīves īstenība.

Par saviem kauliem, protams, daudz nedomāju, tiem nav un nebūs tādas vērtības kā R. Apenīša. Šejienes kapsētās resp. mauzolejos pelnu urnas nav domātas aizsviešanai mēslainē, arī nekāda „īre" nav jāmaksā. Visu parasti sedz, attiecīgu urnas nodalījumu iepērkot, samaksājot skaidrā naudā vai nomaksājot pa daļām. Ja vieta nav galīgi samaksāta, arī tad urnu prom nesviež, bet uzglabā kādā necilā kopīgā nodalījumā. Protams, kā jau teicu, uzglabāšana nav uz mūžīgiem laikiem, jo to neviens nevar garantēt, bet līgums noteic apmēram tādu pašu nokārtojumu, kāds bija arī mūsu dzimtenē, kad kapsētas slēdza (sevišķi mazākās) un apkopšana bija ļoti minimāla.

Brāļu kapu ideja svešumā ir nelielas grupas izdoma, varētu teikt — sentiments, bet ne plašāku aprindu atbalstīta lieta ar dziļāku nozīmi un jēgu. Katrā ziņā pasākumu nav ko pelt, bet pašiem idejas iedzīvinātājiem jābūt gataviem vairāk ziedoties un upurēties, nemēģinot to izvērst par visas latviešu trimdas sabiedrības „nacionālpolitisku mērķi". Ir vairāki citi mērķi ar tālejošāku nozīmi un jēgu.

Beigās ieteicu R. Apenītim, rakstot par šāda rakstura jautājumiem, paturēt vēsu galvu un aprunāties ar sava novada cilvēku Valentīnu Pelēci. Tad viņam daudz kas rādīsies citā gaismā. Un kādā citā reizē, ja R. Apenītis vēl rakstītu, vēlētos redzēt vairāk humora pieskaņas (viņš kādreiz ir diezgan laba humora taisītājs), bet ne tikai ironiju ar dusmu piesātinājumu.

Dezertieris (Kaŗavīrs bez nopelniem un goda zīmēm)

Redakcijas piezīme: Ar šīs vēstules publicēšanu, tālākas diskusijas Brāļu kapu lietā starp abiem oponentiem izbeidzam.

PRASA SABIEDROTO KAŖASPĒKA IZVĀKŠANU

Nacionāldemokratu partija, kuŗu kreisās aprindas uzskata par nacionālsociālistu pēcteci, savu darbību izvērsusi visā Rietumvācijā. Nupat Frankfurtē notikusi jauna vētraina partijas sanāksme, kurā runāja partijas vadītājs Adolfs von Tadens. Viņa runu daži politiski vērotāji pat apzīmē par „nacionālās revolūcijas" ievadījumu Rietumvācijā. No sarkanajiem partijas karogiem apjostās runātāju tribīnes Tadens prasīja pilnīgu sabiedroto kaŗaspēka izvākšanu no Rietumvācijas. Viņa runa klausītājos izsauca vētrainus aplausus un piekrišanas apstiprinājumus, pa vidu jaucoties skaļiem pretinieku protestiem. Visvairāk par Tadena runu uztraukušās žīdu aprindas, kuŗas nacionāldemokratu kustībā saskata nacionālsociālisma atdzimšanu ar visām jau zināmajām konsekvencēm. Troksnis zālē brīžiem bija tik liels, ka runu vairākas reizes nācās pārtraukt. Zālē bija ielavījušies ap 80 Tadena pretinieku, lai organizēti izjauktu sanāksmi. Partijas vīri, kā ziņo laikraksti, „viņus burtiski izmeta uz ielas". Izmesto vidū bijis daudz žīdu interesentu, ieskaitot žurnālistus un televīzijas operātorus.

Jau vairākas stundas pirms sapulces sākšanās uz ielas drūzmējās nacionāldemokratu pretinieki, lai rīkotu pretmītiņus, bet policija to aizliedza, sargot mieru un kārtību. Pretinieki daudziem Tadena partijniekiem aizkrustoja ceļu, lai tie netiktu zālē.

Tadens savā runā pieminēja arī Austrumvāciju, prasot padomju armiju izvākšanos, bet vispirms svešs kaŗaspēks nedrīkstot atrasties Rietumvācijā. Kamēr Rietumu sabiedroto armijas daļas paliekot Rietumvācijā, tikmēr padomju kaŗaspēks neatstāšot arī Austrumvāciju, un atkal apvienota Vācija nekad nekļūšot īstenība.

● Rietumvācijas kanclers Kīzingers izteicies, ka Francija nespēj pretoties eiropiešu vairākuma domām atvērt Eiropas koptirgus durvis jauniem locekļiem. Kīzingers arī paskaidroja, ka nav vienādos ieskatos ar Degollu, ka ar Anglijas un citu zemju iestāšanos koptirgū mainītos tā raksturs.

● Apvienoto nāciju sesijā atkal noraidīts pieprasījums uzņemt sarkano Ķīnu AN valstu saimē un atņemt mandātu nacionālajai Ķīnai.

SANDRA LAZDIŅA

UTS

STĀSTS

(Nobeigums)

„Niezēs? Man visa miesa niez bez pārtraukuma kopš tā brīža, kad ieraudzīju poļa kreklu virs sevis. Niezēšana man neko vairs nepasacīs. Tagad pat es jūtu vismaz desmit vietās, ka tur ložņā uts. Es skriešu projām, Kristap! Skriešu uz mājām, tas ir — patversmi, ieslēgšos tualetes telpā, raušu nost drēbes un lūkošu, kur tās riebekles ir."

Liene aizskrien kā apsēsta un izdara kā solījusies, bet nekā neatrod. Un tikai pēc tam viņa atskārst, ka nemaz nebija apvaicājusies, kā Kristapam klājas, kāds viņa veselības stāvoklis. Nu, laikam labs! Liene jau pati redzēja, cik viņš žirgts. Apvaicāsies rīt.

☆

Bet nākamajā rītā, tiklīdz Liene ieiet Kristapa istabā, viņa iesāk atkal par uti.

„Labrīt, Kristap! Vai tu zini, vai tu vari man pasacīt, kādas izskatās utu oliņas?"

Kristapa seja it kā sakrīt un izskatās atkal slimāka.

„Ak, tu atkal par to pašu! Es cerēju, ka tu šodien gribēsi kaut ko uzzināt par manu veselību un pastāstīsi man, kā bērniem klājas, bet tu tikai par utīm."

„Bet. Kristap! Tu zini, ka mani interesē tava veselība un ka es pastāstīšu arī par bērniem. Bet vai tad tu nesaproti, ka tagad par visu svarīgākas ir tās utis? Es pagājušā gaisa uzbrukuma laikā atkal utījos. un savas kleitas šuvēs, šeit uz pleciem, ieraudzīju kaut ko spīdam. Mikroskopiski sīki punktiņi tur spīd. Kā tu domā, vai utu olas ir vienkārši baltas, vai arī tās var spīdēt kā sudrabainas? Es esmu pārliecināta, ka tās ir šo nezvēru oliņas. Kad ieraudzīju sīkos spīdumus savā kleitā, es uztraukumā sāku trīcēt kā apšu lapa. Karstas ūdens nav, ar ko noplaucēt. Tad nu es berzēju un spaidīju spīdīgos punktiņus, kasīju ar nazi tā, ka gandrīz izkasīju drānai caurumus, un tomēr man liekas, ka tur vēl aizvien kaut kas spīd. Ak Kristap! Vai tu nezini, cik ilgi perinās tāda uts ola?"

„Es nezinu, Liene! Es nezinu nekā par utīm. Es visu laiku gaidu izdevību tev pateikt, lai tu rīt atnes manas drēbes, jo rīt es drīkstēšu slimnīcu atstāt. Vai tu nemaz nepriecājies par šo ziņu?" piemetina Kristaps, redzēdams, ka Liene drīzāk izskatās satrūkusies nekā priecīga.

„Kā ne, kā ne? Saprotams, ka esmu laimīga par to, bet... bet... Kristap! Tomēr būtu bijis labāk, es domāju — drošāk, ja tu būtu varējis palikt slimnīcā drusku ilgāk, vismaz tik ilgi, kamēr noskaidrojas utu jautājums, kamēr redz, kas iznāk ar oliņām, citādi arī tu dabūsi šīs pasaules briesmekles. Vismaz apsoli nenākt man tuvumā, Kristap!"

Kristaps sapīkst. Te nu bija prieki par izveseļošanos! Lienes prāts ir pilnīgi apsēsts no utīm. Vai tad tas nu tagad būs viss, par ko viņa runās — par utīm? Kā nu tā var pārspīlēt: iztaisīt no utsziloni!

☆

Laksiņu ģimene ir atkal brīvībā — uz ielas. Krievi maršē Vācijā uz priekšu, un viņiem pa priekšu — bēgļu pulki, arī Laksiņi. Jātiek vēl tālāk, jātiek!

Laksiņi stāv kājās kādā pārpildītā vilciena vagonā, kur bija laimējies iespiesties. Nu visi atkal veseli: Kristaps, Ilze un mazais Mārcis. Liene un Juris bija turējušies visu laiku. Tā nu viņi var atkal turpināt savu skrējienu pa pasauli, ķerstot rietumu brīvību.

Liene kustas un iet tikai pēc inerces, paklausot Kristapa lēmumiem un sekojot vispārējai bēgļu psīchozei. Viņa vairs neizprot bēgšanas vajadzību, nedz nozīmi. Tāli un nekaitīgi tagad šķiet krievi, gaisa uzbrukumi un citas kaŗa šausmas. Īstās un lielākās briesmas viņa nes pati savā kreklā. Pagājušo nakti stacijas labierīcībā viņa bija izģērbusies un, pirkstiem nadzīgi šķirstot krokas un šuves, atradusi vienu mazu utēnu.

Tātad mazie, spīdīgie punktiņi bijuši utu oliņas! Šis ir utu bērns, tās lielās, treknās ļēpas bērns un mantojums no nekaunīgā poļa. Bet kas pateiks, vai tikai v i e n a oliņa bija paglābusies no Lienes naža un cik utēnu bija izšķīlušies?

Kurp lai brauc, kurp lai skrien, kā lai izbēg no šī ienaidnieka, kas dzīvo pie viņas pašas miesas un ko Liene baro pati savām asinīm?

Liene nespēj vairs domāt ne par ko citu kā vien par utīm. Kad vilcienā kāds cilvēks garāku mirkli acīm apstājas pie Lienes, viņa visa nosvīst un čukst Kristapam:

„Kristap, palūk, kā tas cilvēks skatās uz mani! Paveries aši, vai tur nelien kāda uts!"

Kad kāds viņas bērns sevi pakasa, vienalga, kur viņi atrastos, stacijā vai vilciena vagonā, Liene žigli rauj to uz labierīcībām, lai izģērbtu un aplūkotu, vai nav uts.

Jā, Lienei vairs citu domu un citu raižu nav.

Kādā naktī, tiklīdz viņa aizveŗ acis un iegrimst snaudā, no visiem kaktiem rāpo ārā utis, un visas tās nāk taisnā ceļā uz Lieni. Tās pārklāj viņas augumu kā ar segu; tās ierāpo viņas galvā, un Lienes smadzenes nu izskatās kā mazu, spīdīgu punktiņu, utu oliņu kaudze.

Liene uzmostas. Bailēs un riebumā labu laiku mocījusies, viņa modina Kristapu un čukst:

„Kristap, mēs esam mācīti, ka Dievs labi dar' ko darīdams! Bet kādu labumu Viņš izdarījis, uti radīdams? Kāds labums pasaulei ir no uts? Kādēļ tā bija vajadzīga? Es tev saku, Kristap, tie, kas rakstīja leģendu par pasaules radīšanu, saniekājuši labu tematu! Dievs viens pats n a v visu radījis. Arī velns tur savu pirkstu pielicis, jā gan! Uti noteikti ir radījis velns."

„Un tu mani modini nakts vidū no miega, lai šo pateiktu: leģendu par uts radīšanu! Liene, tu patiesi esi sajukusi prātā! Bet es tev saku: man pietiek dzirdēt par utīm visu mīļu dienu! Es tevi lūdzu — ļauj man nakti gulēt!"

Kristaps dusmīgi nošņāc un apsviežas uz otriem sāniem, bet Liene kasās un rij asaras līdz pašam rītam.

☆

Kad Laksiņi nonāk kādā klusā ciemā upes krastā, kaŗš tuvojas beigām. Katastrofu jaušot, ciema vadība tukšo savas rezervju noliktavas, piešķirot iedzīvotājiem speciālas devas — kā pārtiku, tā drēbes.

Liene kā apsvilusi skraida pa ciema veikaliem un sapērk drēbes, kādas vien var dabūt sev, Kristapam un bērniem.

„Ne mazāko skrandiņu no savām vecajām drēbēm mēs nepaturēsim — ne mazāko! Visu nost un projām!" komandē Liene agrā rītā ciema viesnīcas istabā, kuŗā viņas ģimene bija saldi gulējusi, bet pati šuvusi augu nakti, pielāgodama vajadzībām dabūtās drēbes.

„Ko tu darīsi, Liene, ar vecajām?" jautā Kristaps.

„Savīstīšu kamolā un atstāšu šeit, tur tai kaktā. Ar visām utīm."

„Hm! Nav godīgi."

„Nav. Bet mēs šai svešajā viesnīcā nevaram tās ne sadedzināt, ne zemē ierakt. Lai Vācijai bez lielajām. drausmīgajām lietām paliek piemiņai no šī kaŗa arī latviešu lupatas un poļu utis!"

Osvalds Liepa

Trimdas teātris no rakstītāja viedokļa

III

Tagad, varbūt, pēc dažiem sānlēcieniem, esam nokļuvuši pie lugu rakstītāja darba sākuma, t.i. vietas, no kuŗas iztek, ja tā varētu teikt, viņa pārdomu strauti, kur viņš saduras ar pirmo īpatnējo problēmu virkni, kuŗām jāmeklē un jāatrod atrisinājumi. Vietā, kad, pēc atrisinājuma atrašanas — kaut arī deviņi no desmit vēlāk izrādītos par nepareiziem — autors var sākt veidot sava darba jēgas pamatu. Bet jau šī pirmā īpatnējo problēmu virkne izrādās neiedomājami gaŗa, tā ka viņam jāapmierinās ar nedaudziem atrisinājumiem.

Vispirms, rakstītājam jānoskaidro pašam sev, kas viņš ir, kas grib būt un kas — spēj būt.

Tas skan vienkārši. Pat pārāk vienkārši, lai kavētu laiku. Bez šaubām, autors ir cilvēks — vīrietis vai sieviete, vienalga, — latvietis, trimdinieks kā visi pārējie, šķirts no dzimtenes jau vairāk nekā 20 gadu — ja viņam jau ir 20 gadu. Ja nav, vai ir tikai nedaudz vairāk, problēmu rinda izskatās citāda. Latvietis viņš grib arī palikt — vienalga, kāda pase kabatā, un domā, ka spēs palikt, vienalga, kādas pārvērtības par jaunu jauks pasauli un tās šobrīd dažā ziņā nepieņemamo kārtību. Bet tālāk atbildes jau sāk dalīties.

Kas autors ir? — Strādnieks fabrikā, ierēdnis, pensionārs. Labākā gadījumā patstāvīgs amatnieks, mazs uzņēmējs (lielie lugas neraksta). Vislabākajā gadījumā — redaktors, mācītājs vai kāds cits retais, kas iztiku vēl pelna puslīdz latviskā vidē. Izņēmuma gadījumā — romānu autors, pēdējais no rakstītāju profesijas, kas iztikas darbu, kaut daļēju, vēl var saukt par profesiju vārda parastajā nozīmē.

Kas viņš grib būt? — Protams, ne tas vien, kas ir. Atmiņā gan ataust paruna: Kurpniek, paliec pie savām liestēm, — bet viņš grib būt arī lugu rakstītājs, rakstnieks, kas raksta skatuvei, latviešu trimdas skatuvei, latviešu skatītājiem. Bet tas autoru neatbrīvos no tā, kas viņš ir — to viņš apzinās. Viņš mīl rakstīt, atzīmēt uz papīra savus iespaidus vienā vai otrā vairāk vai mazāk literārā formā, pievienot tiem savus secinājumus, iefantazēt tos citos apstākļos, citā apkārtnē, sadalīt, psīcholoģiski pamatot notikumus — tāpat kā skatīties sporta spēles un skaistuma konkursus televīzijā, fotografēt, paspēlēt kārtis vai šachu, krāt pastmarkas un avīžu izgriezumus. Un beidzot — viņš grib būt noderīgs latvietībai, trimdas līdzgaitnieku sabiedrībai, paliekot pie sava rakstāmgalda, starp četrām sienām. Būt noderīgs vienpatīgi ,individuāli, jo pēc dabas ir savā ceļa gājējs.

Kas viņš spēj būt? — Vai lugu rakstnieks, to viņš nezina, kaut priekšnoteikumi tam it kā doti. Kādreiz, ja viņš ir jau pusmūžā, viņš, varbūt, rakstījis. Kādreiz viņa lugas, varbūt, arī izrādītas, kāda no tām, varbūt, izpelnījusies pat plašāku atzinību vai godalgota, iespiesta. Bet trimdā nav bijis izdevības spējas pārbaudīt. Trimdā lugas neiespiež, nepērk, nelasa. Tie, kas sauc, ka lugu nav, gaida, lai tās piesūta mājās bez atlīdzības. Kā vajaga un kā nevajaga rakstīt, par to viņam vairs tikai tāla nojauta. Kādreiz, varbūt, viņš gājis vienīgajā pasaulē atrodamajā lugu rakstītāju skolā — skatījies izrādes vakaru pēc vakara, vērojis norisi skatuvē, klausījies tekstu, iegaumējis izdarību un izteiksmes dažādības, mainīgās, neatkārtojamās noskaņas aktieŗu spēlē un grimā — un pētījis publikas reakciju uz tām. Vienu un to pašu lugu, tai pašā inscenējumā, ar vieniem un tiem pašiem aktieŗiem, viņš, varbūt, skatījies daudzkārt, jo ikreiz bijusi cita publika, cita sabiedriska vai sociāla nogrupējuma skatītāji, un to atsaucību vai vienaldzību, tāpat kā šīs atsaucības vai vienaldzības iemeslus, viņš centies saprast un iegaumēt. Tagad viņš tomēr jūtas kā pianists, kas nav vingrinājies gadiem, kas klavieŗu taustiņus bijis spiests apmainīt pret mežinieka cirvi.

Ja viņš nav cilvēks jau pusmūžā — latviešu lugu rakstītāju skolas viņam nav bijis. Viņš gan redzējis trimdas ansambļu izrādes, bet, atskaitot dažus izņēmumus, tās nav iesildījušas. Protams, šo to viņš mācījies nelatviešu teātŗos, pat filmās, bet tām citas mentālitātes publika. Tā reaģē atšķirīgi. Dabiski, ka tur redzētais arī citu iemeslu dēļ neiesilda. Vismaz neiesilda latviskai domāšanai, latviskai teātŗa izpratnei un latviešu lugu rakstīšanai.

Šī nav izdoma. Mārtiņš Zīverts saka: Drāmatiķim nepietiek tikai piedzimt, viņam par tādu vēl jākļūst. Mūzikā ieinteresēts cilvēks savas spējas tālāk attīsta konservatorijā, gleznotājs mākslas akadēmijā. Drāmatika akadēmija ir teātris. Un tieši tā mūsu trimdas autoram tagad nav." — Arī Anšlavs Eglītis grāmatā „Trešais zvans" sūdzas, ka brīžu, kad vērot publiku un skatuvi no zāles aizmugures, bijis par maz.

Tātad, ja par mācīšanās iespēju trūkumu noraizējies Zīverts, kam lugu rakstīšanā jau kopš 40 gadiem atzīta lielmeistara vieta, un kuŗa darbi, cik liecina šur tur šad tad parādījusies statistika, arī trimdā visvairāk izrādīti — vienā pašā Austrālijā, pareizāk tās 3 lielākajos latviešu centros, 16 gadu laikā 33 inscenējumi, jāuzsveŗ: inscenējumi, ne izrādes — tad ko lai saka pārējie 40 autori un rakstītāji, kuŗu lugas piedzīvojušas turpat Austrālijā tikai nedaudz vairāk inscenējumu par visiem kopā!

(Turpinājums sekos)

Garigs koncerts Čikagā

Mirušo piemiņas dienas koncertā Sv. Jāņa draudzē Čikagā piedalījās tenors Pēteris Lielzuika un ērģelniece Maija Harrisa — Jēkabsone ar ērģeļu solo un pavadījumiem. Programmā bija izraudzītas dziesmas ar piemērotu saturu šai piemiņas dienai. No latviešu komponistiem izteiksmīgi un plašākā stilā bija veidota A. Meļļa „Tēvs, Tavs prāts lai notiek", ar raksturīgo ērģeļu pavadījumu. Tāpat veidota J. Ivanova „Māras zeme" un H. Berino „Visspēcīgs, visvarens", ar skanīgu ievadu ērģelēm. Divas A. Kraukļa dziesmas rakstītas koŗa stilā, ar atkārtojumiem melodijās un harmonijās, bez plašākām modulātoriskām iespējām.

Koncertu ievadīja Maija Harrisa—Jēkabsone ar J. Bacha „Fantaziju sol minorā". Atskaņojums, kaut ar ierobežotu reģistru skaitu, raisījās iespaidīgi, izceļot ērģelnieces labās technikās dotības. To pašu viņa panāca ar Kuperēna „Svētīšanas dziesmu".

Pēteris Lielzuika solo dziedājumos no jauna apliecināja savas balss pievilcīgās īpašības. Plašajam diapazonam piemīt daudz dinamikas, īpaši klusinātajos toņos un skaņu kāpinājumos. Pacilāti skan spēcīgie toņi, ko viņš apliecināja Berino „Visspēcīgs, visvarens". Izjusti skanēja Hendeļa „Ļaujat man sērot", C. Franka „Kungs, Tava svētība" un Hillera „Lūgšana" Labi reģistrēti bija M. Harrisas—Jēkabsones ērģeļu pavadījumi.

Rūpīgi gatavotie priekšnesumi radīja paliekamu iespaidu.

Eduards Ramats

Alberts Spoģis

CIKĀDAS VASARA

Cimbala — saldi vilkta
olīvbirzī —
neļauj ilgi aizmigt:
visu dienu
dzēla, glāstīja.

Laimīgs dzīrotājs,
nedaudz dzēris,
gaismas būtei rada,
viegliem spārniem
apskauj pasauli —

raudāt liek un smaidīt.

Osvalds Akmentiņš

Gavilniece stāsta par sevi

Dzejniecei Marijai Urnežus 8. decembrī piepildās 60 mūža gadu. Viņa dzīvo Bostonā un šai sakarā pastāsta, kā aizvada savas dienas:

— No medicīniskā viedokļa raugoties, būtu jāpieņem, ka šajos gados straujākie ūdeņi jau aizritējuši, bet gars to atsakās pieņemt. Jāatzīstas arī, ka esmu diezgan nelabojama straujuma samazināšanā: bieži pieķeru sevi pie kāda pārkāpuma. Visvairāk gan pret skriešanas aizliegumu grēkoju, savas vienīgās uzticamās draudzenes Princeses (gan no cēlas sugu kārtas) pamudināta, kad aizklīstam parkā savās pastaigās. Koki un ziedu pārpilnie krūmi vasarās mums vienmēr dod savu piekrišanu, lielākas jautrības dēļ. Tikai retais iesaucas, it kā norājot: „Bet tu taču esi vecmāmiņa!" — „Un kas par to?" es atsmeju. Īsti cienīga vecmāmiņa ar mežģīņu aubi galvā gan no manis nav iznākusi. Kaut stipri jāaug līdz tādam cienīgumam.

Tad nu jāatgriežas pie tā kodola, kuru Lielais ķīmiķis ielicis manas būtes pamatā. Mēs taču visi esam daļa no Viņa sapņa, tikai katrs savā veidā un no citādām sastāvdaļām. Jau kopš bērnu dienām man aizrautīgi paticis dziedāt un zīmēt. Ar laiku neplecīešama kļuvusi arī rakstīšana. Šie trīs dievišķie ceļi jāvuši uzticēt nesalauztu garu dzīves skarbuma un daudzo slimību pārvarēšanā. Bet tās ir bijušas tikai variācijas par galveno tēmu — Dieva godināšanu. Nekur neesmu dziedājusi tik daudz un ar tādu patiesību kā dievnamos, kam pievienojusies arī ērģeļu spēle un koŗa vadīšana. Kaut

(Nobeigums 5. lpp.)

Marija Urnežus

Tādēļ arī ar izbrīnu vērojo, ka jaunākais no maniem četriem dēliem jau paspējis apņemt sievu un aizgājis celt pamatus pats savai dzīvei. Ir tik neparasti, ka mātes pienākumi pēkšņi it kā pārtrūkuši un nav vairs visu aptvērēji kā līdz šim.

Emma Kalniņa

NECILAS ĒDNĪCAS GAISOTNĒ

DĒVISA LUGA „LAIME, MANS IENAIDNIEKS" JAUNKANADIEŠU TEĀTŖA IESTUDĒJUMĀ

Jaunkanadiešu teātris Toronto savam sestajam iestudējumam izvēlējies kanadiešu autora Robertsona Dēvisa ((Davies) lugu „Laime, mans ienaidnieks". Darbība norisinās Ontario pilsētā Kingstonā, mazā restorānā, kur garāmejot satiekas dažādu profesiju ļaudis un, tāpat it kā garāmejot, pasaka viens otram gan pozitīvas, gan sāpīgi ironiskas lietas. Bieži pavisam spontāni no atsevišķu raksturu īpatības un notikumu izraisās spirgtas asprātības. R. Dēviss izvairījies no ideju un problēmu deklarēšanas un skaļām tezēm. Nav uzbāzīgas tendences, kas ne tikai var nogurdināt skatītāju, bet arī tēlotāju. Par apstākļiem un problēmām autors runā ar personāža rīcību un attieksmēm.

Luga sarakstīta pēc otra pasaules kaŗa 1948. gadā, kad Kanada, tāpat kā citas valstis, tiecās pretim uzplaukumam gan garīgā, gan saimnieciskā plāksnē. Attieksmes ar lielo kaimiņu ASV bija problēmatiskas toreiz un tikpat problēmatiskas un akūtas ir tagad. Lugas nobeigums izskan saukā turēties pie dzimtās zemes cerībā uz labāku nākotni un individuālu patstāvību Kanadas rosīgajam garam.

Izrāde iepriecina ar šai uzvedumā iesaistītiem spilgtiem tēlotājiem, kuŗu spējām pievienojusies kopta skatuves technika. Lielā lokanība un prasme teksta runāšanā (prof. Idris Roxlends — tēlo Tonijs Millers un Vanesa Medveja — Dafne Mekloja) ir reti sastopamas lietas daudz redzētās amatieŗu izrādēs. Vanesas tēlojumā grūti saskatāmas notēlota rakstura iezīmes, bet aktrises lokanajā teksta sniegumā ir tīkami klausīties un aizmirstas, ko viņa tēlo. Simpātiskais rakstnieks Nicholas (G. Helvards) savos plānos un šaubās ir krāsains un viņa spēlei var ticēt, ka tas cits nekā nevar darīt, kā rakstīt grāmatu savai zemei un savu pret priekšu. Ar lielu raksturotāja žestu savā lomā darbojas Baketijs (Volters Makmillans). Tāpat Ursula (Barbara Endrjū), kaut redzama pirmo reizi, droši liecina, ka pieder pie tēlotājām, kas ar pašiem soļiem un dažiem vārdiem skatuvē rada savu atmosfairu. Ar uznācienu skatuves malā viņa ir jau kontaktā ar pretspēlētāju un skatītājiem.

Restorāna īpašnieks Čillijs (Rons Skots) mēmās spēlēs ir izteiksmīgāks nekā tekstā. Ansamblī agrāk redzētie tēlotāji ir Kurts Jakobs, Hanss Zeiferts un Džins Flasers. Visi trīs savos agrākos tēlos rādījuši krāsaināku varēšanu.

Režisors Reins Andre risinājis notikumus viegli, nesablīvinātā raitumā, vienu otru vietu tēlotājiem atļaujot spēcīgāk iekrāsot (Baketijs, Vanesa). Lugas nesteidzīgo, bet korrekto tempu tas netraucē. Ikdienišķajā notikuma vietā, necilajā ēdnīcas gaisotnē, ar to ievilkti reljefāki momenti. Ievērojot jau pieminēto ansambļa komplektējumu ar iezīmīgiem un labiem tēlotājiem, režisora darbs vērtīes tīrs un pārskatāms atsevišķās detaļās tēlojumos, kā arī koplējumā.

Par skatuves iekārtojumu gādājis Teds Džeksons. Konvencionālais mazpilsētas restorāns ir parasti ikdienišķs. Vaļēja aizmugure ar torņiem un tālu namu saules apspīdētiem jumtiem aiz ziliem ūdeņiem pavedina uz domu, vai tikai dekorātors nav gribējis pateikt, ka torņu tālums tiem piešķiŗ gaismojumu... Pašu māju un pašu zemes torņi nekad neliekas tik augsti... Arī Kanadas censonim Nikijam ne.

Lugā ievītā leļļu izrāde izteic dziļāko lugas ideju. To pasaka leļļu personāžs: Servantesa Donkichots ar savu zirgu Rosinanti un kalpu Sančopansu. Arī vējdzirnavas un ilgas pēc Dulcinejas ir Donkichota lellei turpat līdzās. Vējdzirnavas griežas visos laikos. Bruņinieki ilgojas un cīnās tāpat visos laikos.

Ceturtajā izrādē, negaidīts un nepieteicies, lugu noskatīties ieradās pats autors Robertsons Dēviss, visiem tēlotājiem par lielu prieku un pārsteigumu.

Ludmila Sepe Čikagā

Šai koncertturnejā pa Ziemeļameriku Vācijas viešņa Ludmila Sepe izvēlējusies operešu ārijas un dažas romances, galvenokārt Guno, Arnolda, Markēzi un citu Rietumeiropas komponistu darbus. Izņemot Guno, pārējie autori pieskaitāmi vācu un ungāru romantiķiem, to vidū J. Strauss, Fr. Lehārs, R. Benackis un Dostāls, kuŗi ar savām operetēm un operešu ārijām pārstaigāja arī Rīgas teātŗu skatuves. Ludmila Sepe, kuŗa pazīstama kā operdziedone, tagad nodevusies šim žanram, izceļot savu talanta vispusību.

Pievēršoties L. Sepes vokālajām dotībām, jāliecina, ka viņas balss manāmi progresējusi plašumā un izteiksmē, kā liecināja arī viņas operešu āriju vakars Čikagā. Viegli raisījās otrās oktāvas augstākie toņi, brīvi iesniedzoties trešās oktāvā. Sonori skanēja mazā oktāva, tembrāli pievilcīgs bija viņas balss diapazons.

Programmu ievadīja skaisti, niansēti atskaņotā Guno „Pavasara dziesma". Patīkama kantilēna pavīdēja Arnolda „Vachauva romancē", bet pacilāts vieglums Markēzi „La Folleta" dziedājumā.

No plašā operešu repertuāra aizrautīgas bija Dostāla Monikas un Klīvijas ārijas. Draiskulīgi viegli ritēja Lehāra un Benacka operešu dziedājumi, tāpat Vinklera „Tarantella". Mākslinieces temperaments un šarms izraisīja dzīvu atsaucību klausītājos. Bija atkārtojumi un piedevas. Labs partneris solistei bija pianists Valdis Treimanis.

Koncerts bija labi apmeklēts.

Eduards Ramats

KULTŪRAS CHRONIKA

Komponista Voldemāra Ozoliņa papildināta, jaunā izdevumā iznākusi prof. Jāzepa Vītola ev.-lut. baznīcas „Meldiju grāmata". Cena 12 dol. Tā pasūtināma pie Dziesmu grāmatas fonda sekretāra Ed. Putniņa — 2152 N. 74th St, Milwaukee, Wis. 53213, U. S. A.

(77. turpinājums)

— Babīte...

Mirkli istabā valdīja klusums. To pārtrauca Ievas šņācošā balss:

— Babīte. Tā, tā. Tā būs lieta par sevi. Bet to es tev, putniņ, saku: ja tu tādus vārdus vēl kādreiz kādam teiksi, tad es tevi tā zilināšu, ka tu nedēļu nevarēsi sēdēt. Saprati?!

Monika sēdēja uz gultas malas, dūrēs sažņaugtiem pirkstiem. Tā viņa sēdēja, kamēr savu smago domu bija izdomājusi līdz galam. Kad dzīvoklī beidzot bija iestājies nakts miers un aiz sienas Smādaru istabā dzirdēja divu gulētāju krācienus. viņa uz pirkstu galiem atstāja istabu un pa tumsu aiztaustījās līdz Babītes kambarim.

Otrā rītā Monika priekšnamā satika Smādaru Ievu. Tā nāca no virtuves ar kūpošu putras katliņu rokās.

— Nez', kur Babīte, ka to šorīt neredz? — Smādare jautāja Monikai.

— Nezinu. Neesmu arī es viņu redzējusi, — Monika atbildēja un ar Rudīti pie rokas izslīdēja pa āra durvīm. Uz ielas viņa uzelpoja; varēja cerēt, ka Babīte jau bija drošībā.

⁂

Novembra vidū kādu dienu Ilga no cietuma atgriezās ar sainīti rokās. Cietuma kancelejā bija pateikts, ka Aivars pirms divām dienām tiesāts un notiesāts uz divdesmit pieciem gadiem izsūtījumā. Ešelons aizgājis vakar.

Ar mokām Ilga nokļuva līdz guļamistabai. Tur viņa ar visām drēbēm iekrita uz mutes gultā; sainītis noslīdēja blakus uz grīdas. Brīdi viņa gulēja nekustīgi, tad pamazām tai sāka drebēt viss ķermenis. Palaikam viņa izgrūda nesaprotamas skaņas. Tās kļuva aizvien biežākas, kamēr pārvērtās suņa kaukšanai līdzīgā gaudojumā. Kad pārnāca Monika no darba, tai sākumā likās, ka Ilgas guļamistabā kāds tiek žņaugts un tikai ar mokām gūst elpu. Viņa atrāva durvis un ieraudzīja Ilgu vēl vienmēr ielas tērpā, bet ne savā sejā. Pierē un vaigos bija dziļas asiņainas-nagu švīkas, mati izjaukti, uz spilvena un gultas baltā pārsega sarkani asiņu plankumi, kas tur bija radušies no saskrāpētās sejas. Sastingušu mirona skatienu Ilga vērās griestos. Spēka kliegt un raudāt viņai vairs nebija.

Monikas ierašanos viņa nemanīja.

Pirmajā mirklī Monikai šķita, ka Ilga piedzērusies un pārdzīvo delīriju, bet, tuvāk piegājusi, alkohola smakas nemanīja.

— Ilga! — Monika šapurināja pusnemanā esošo. — Ilga, kas tev? Lēkme? Saukt ārstu?

Tikai lēnām Ilga sāka apjaust, ka istabā vairs nav viena pati.

— Kas noticis? — Monika neatlaidās. — Taču runā!

— Divdesmit pieci... divdesmit pieci gadi . . . Tas ir uz visu... mūžu... Nekad... Un jau izsūtīts... prom . . .

Redzot uz grīdas nokritušo un no saitēm atrisušo sainīti, Monika pamazām sāka saprast. Pēdējā laikā vairojās ziņas, ka apcietinātie slēgtā tiesas sēdē notiesāti bez tiesībām pārsūdzēt un jau nākamajā dienā aizsūtīti uz Krieviju. Kurp īsti — to neviens nezināja.

Un neviens arī nebija drošs, ka apcietinātie vēl dzīvi, ka ziņa par tiesāšanu un izsūtīšanu nav tikai aizbildināšanās. Tikpat labi varēja būt, ka nelaimīgie jau nošauti vai arī nav izturējuši spīdzināšanas. Tikai retais bija izkļuvis no apcietinājuma, bet no tā, ka atlaistie pēkšņi bija it kā zaudējuši valodu un par apcietinājumā piedzīvoto ne vārda nestāstīja, varēja saprast, ka spīdzināšanas bijušas tik briesmīgas, ka viņi piekodinājumu klusēt atzina par dzīvības un nāves jautājumu.

Monika uzlika Ilgai roku uz galvas.

— Mana draudzenīte. . . — viņa noglāstīja tās matus. — Mana nabaga, nabaga draudzenīte.

Pieskāriens un sirsnīgā balss likās atdevusi mazliet spēka. Ilga apsviedās no jauna uz mutes un atsāka raudāt. Šoreiz ar asarām. Monika palika pie nelaimīgās, turēja roku uz viņas pleca un klusā, vienmērīgā balsī atkārtoja:

— Raudi, Ilga... raudi... Izraudi pēdējo asaru, bet raudi... Raudi . . .

Bet runādama Monika domāja: kāpēc es šai brīdī nevaru just līdz? Kāpēc es klusībā priecājos, ka tas nav bijis Uldis? Vai es tiešām esmu tik cietsirdīga egoiste?

Piepeši Ilgas raudas apstājās. Likās, ka viņa Monikas domas dzirdējusi.

— Raudi? Gan tu arī raudāsi! Un tad tu iedomāsi, ka nevar otram tā sāpes atņemt. Kāpēc? Par ko Aivaru? Vai viņš kādam ko ļaunu darīja? Viņš neviena nebija notiesājis!

Monikas roka noslīdēja no Ilgas pleca.

— Ilga! Kāpēc... Kāpēc tu tā? Katrā valstī ir tiesas, un mūsu valstī tās darbojās saskaņā ar likumu. Uldis nevienu nevainīgu nav notiesājis.

— Jā? Tu tā domā? Kāpēc tad viņam jāslapstas mežos? Kāpēc viņš nevar dabūt darbu pilsētā? Kāpēc viņš vairs nav tiesnesis?

Monika neatbildējusi izgāja no istabas. Varbūt bija labi, ka Ilga sākusi runāt un reizē ar to atbrīvojās no smaguma, kas viņu šodien nospiedis pie zemes, bet bija pārāk grūti klausīties žults pilnajos vārdos.

Viņa apģērba mēteli un gāja uz kaimiņmāju pēc Rudītes.

Nākamajā dienā Ilga uzmeklēja Ekertus un paziņoja, ka arī grib izceļot uz Vāciju. Bija sākusies tā sauktā otra repatriācija tiem vācu izcelsmes pilsoņiem, kas pirmajā gājienā nebija varējuši no dzimtenes šķirties. Šai laikā izceļošanas komisijā pieteicās daudzi, kam ar vāciešiem bija tikai pavisam tāla radniecība, un dažam tādas nebija nemaz. Ekertiem bija nacionālizēts veikals, un viņi noteikti taisījās doties no Rīgas prom.

— Onkelchen, vai man ir kādas izredzes dabūt atļauju? — Ilga vaicāja.

— Ich glaube schon, — Rudolfs teica. — Tu jau esi man radiniece. Un ka es esmu vācietis, par to nav šaubu. Tikai — tu saproti: lai rati gludāk ripotu, tie jāiesmērē. Repatriācijas komisijā ir pāris jaunu cilvēku, kas tādā veidā pašreiz kļūst bagāti. Es neteikšu, ka tas ir pareizi un glīti, bet tā nu tas reiz ir. Būtu labi, ja tu kaut ko varētu piesolīt.

— Naudu?

— Vai zeltlietas. Vislabākā, protams, būtu kāda droša nauda. Vācu markas, piemēram.

— Cik?

Ekerts minēja summu. Zinot, cik naudas noglabāts pie tēva, Ilga negribot pasmaidīja. Ekerta nosauktais skaitlis bija sīkums.

(Turpinājums sekos)

Kaŗaskolu un biedrus pieminot

Latviešu virsnieku apvienības Kanadā rīkoto Latvijas kaŗaskolas 48 gadu dibināšanas atceres vakaru 2. decembrī Latviešu namā Toronto apmeklēja 140 virsnieku un viesu, lai šai gadskārtējā sarīkojumā atmiņās pakavētos pie kādreizējām skolas gaitām un biedriem. Atskanot K. Rangas taurētajam signālam, ierindā nostājās 35 virsnieki, kuŗus, pieņēmis V. Dreifelda ziņojumu, uzrunāja apvienības valdes pr-dis J. Šmits, apsveicot Latvijas kaŗaskolas gadadienā un izsakot prieku par kuplo piedalīšanos šai tradicionālajā pulcēšanās vakarā. Vēršoties pie visiem sarīkojuma apmeklētājiem, J. Šmits īsumā pakavējās pie pirmo kadetu cīņām pret Bermontu Rīgas frontē, kaŗaskolas izveidošanās un jauno virsnieku audzināšanas, norādot arī uz pašreizējiem pienākumiem trimdas dzīvē. Uzrunas beigās J. Šmits uzsvēra, ka šai vakarā pieminami visi, kas cīnījušies un atdevuši savu dzīvību par tēvzemes brīvību, tāpat padomju cietumos nomocītie un vergu gaitās aizvestie tautas patrioti. Klātesošie cīnītājus, kritušos un mocekļus godināja ar klusuma brīdi.

Pēc K. Rangas notaurētās jundas visi vakara dalībnieki vienojās Latvijas himnā un nodziedāja „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils", tad, virsniekiem ierindā sastingstot, J. Šmits cildināja vēl dzīvos brīvības cīnītājus, ar klātesošo Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieŗu E. Kuršinska un E. Lūša godināšanu simboliski godinot visus cīnītājus visos laikos. Darba apstākļu kavēts, ierasties nebija varējis lāčplēsis A. Liepiņš. Deportētā lāčplēša Medeņa dzīvesbiedri un visas klātesošās deportēto un mirušo virsnieku atraitnes savukārt godināja ar rozes ziedu. Pēc cildinājumu izteikšanas arī kaŗa invalidiem, kuŗi „uz Latvijas brīvības altāŗa nolikuši ziedu no sava dzīvības koka", apvienības dubultkvartets K. Rangas vadībā nodziedāja divas dziesmas, bet virsnieki devās iebaudīt tradicionālo melno kafiju, kādu kopā ar tikai rupjmaizi un marmelādi saņēma pirmie kadeti, kad 1919. gada 1. decembra vakarā atgriezās kaŗaskolā pēc cīņām ar Bermontu. Šo dienu atzina par Latvijas kaŗaskolas dibināšanas dienu, un tajā katru gadu, ieviešot to par skaistu tradiciju, kaŗaskolas kadeti ar saviem audzinātājiem iebaudīja pieticīgās vakariņas, ar kādām nācās apmierināties cīņās nogurušajiem pirmajiem kadetiem.

Svētku azaida laikā apvienības pr-dis J. Šmits iepazīstināja vakara dalībniekus ar klātesošajiem citu organizāciju pārstāvjiem un goda viesiem — Savienības plkv. Kalpaka bataljona Kanadas kopas vadītāju K. Tanni, Latviešu kaŗa invalidu apvienības Kanadā valdes vicepriekšsēdi Grīnvaldu, Austrumu ev.-lut. draudzes priekšnieku E. Ziplānu, dziedoni A. Sapali—Raikovsku u. c. K. Tannis, viens no Latvijas kaŗaskolas pirmajiem kadetiem, pastāstīja atmiņas par 1919. gada cīņām pret Bermontu un kaŗaskolas izveidošanos. Rakstveida apsveikumus nolasīja apvienības sekretārs A. Eglītis. Tādus bija sūtījuši Latvijas sūtniecību vadītāji Vašingtonā un Londonā prof. Dr. A. Spekke un T. V. Ozoliņš, Latvijas konsuls Montreālā V. Tomsons, Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieŗu biedrības pr-ks ģen. Priede, Latviešu virsnieku apvienības centrālās valdes pr-dis A. Krīpens, DV organizācijas centrālās valdes pr-dis V. Janums, LNAK valdes pr-dis J. Niedra, Latviešu virsnieku apvienības ASV valdes pr-dis V. Hazners, Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieris A. Liepiņš, Latviešu kaŗa invalidu apvienības Kanadas valdes pr-dis N. Kaverskis u. d. c. Vairākas dziesmas vēl nodziedāja apvienības dubultkvartets — K. Ranga, A. Daugavietis, J. Koncis, T. Puisāns, E. Ozoliņš, J. Ratnieks, V. Krūmiņš un P. Beķeris.

Ar polonēzi ievadītā atceres vakara saviesīgā daļa aizritēja deju priekos un dziesmās, radot sirsnīgu atmosfairu. Bija arī loterija. Laiks aiztecēja tik ātri, ka nācās grūti šķirties, lai pēc gada atkal tiktos tradiciju vakarā pieminēt kaŗaskolu un biedrus.

Vtr.

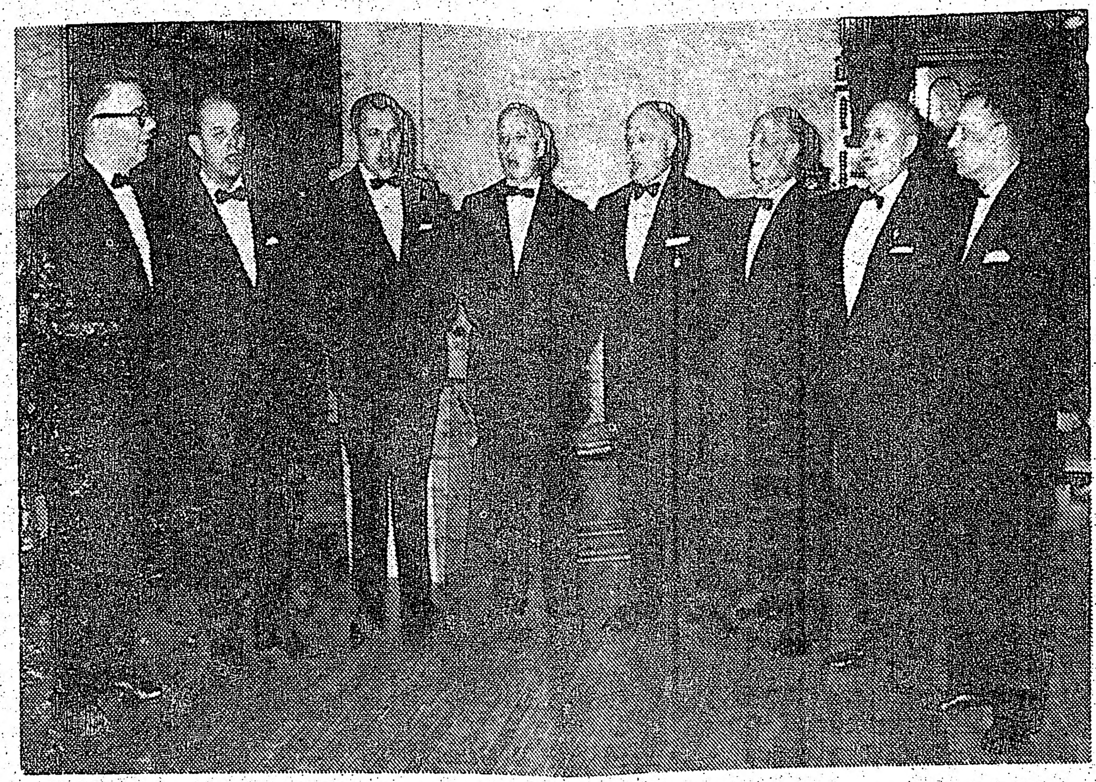

VIŅI DZIED TIKAI VIENREIZ GADĀ

Latviešu virsnieku apvienības Kanadā dubultkvartets, kas publikas priekšā stājas tikai vienreiz gadā — Latvijas kaŗaskolas dibināšanai veltītajā atceres vakarā: no kreisās — dubultkvarteta vadītājs Kārlis Ranga, Antons Daugavietis, Jānis Koncis, Teodors Puisāns, Ernests Ozoliņš, Jānis Ratnieks, Vilis Krūmiņš un Pēteris Beķeris. Foto: JAK

Mainīts Kanadas latviešu dziesmu svētku laiks

LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU BIEDRĪBAS KANADĀ PADOMES ĀRKĀRTAS SAPULCE TORONTO

No 55 LDzSBK padomes locekļiem 3. decembra ārkārtas sēdē Toronto bija ieradušies 29. Sēdi vadīja padomes priekšsēdes vietnieks J. Mežaks, bet protokolēja sekretāre B. Senkēviča.

Valdes pr-dis Ž. Šmits plašākā ziņojumā pakavējās pie iemesliem, kuŗi valdi mudinājuši ierosināt datumu maiņu nākošajiem dziesmu svētkiem Kanadā, kas bija paredzēti 1970. gadā no 4. — 7. septembrim. Sakarā ar tai pašā laikā notiekošo Kanadas nacionālo izstādi tomēr radušās grūtības piemērotu telpu sagādē dažādajiem sarīkojumiem, it īpaši svētku ballei ar apmēram 4000 paredzētiem viesiem. Rīkojot dziesmu svētkus rudenī, ievērojami ciestu arī koncertu un citu sarīkojumu kvalitāte, jo pēc vasaras pārtraukuma kori un deju kopas nevar dot labāko sniegumu. Ž. Šmits vēl minēja studējošo jaunatni, kuŗa šai laikā tikai sāk atgriezties no vasaras atvaļinājumiem. Pēc īsām un lietišķām pārrunām padome vienojās, ka minētie iemesli ir pietiekami pamatoti, lai nākošos dziesmu svētkus pārceltu no septembra uz jūlija pirmo nedēļu, kuŗas nogale, paredzams, būs garā, kā Kanadā, tā arī ASV.

Dziesmu svētku ietvaros vispusīgu un plašu sarīkojumu programmu jaunatnei izstrādājuši jaunatnes organizāciju pārstāvji Dr. V. Gulēna vadībā. No viņa ziņojuma izriet, ka apmēram vienai nedēļai paredzētie sarīkojumi aptvers visdažādākās interešu grupas. Par jaunatnes plašāku iesaistīšanu dziesmu svētkos tiks apspriests iepriekšējās sapulcēs. Tagad jaunieši ... pārējos vilcienos šī plāna iedzīvināšanai.

Par dziesmu svētku rīcības komitejas vispārējo darbu ziņoja pr-dis Ž. Šmits, norādot, ka no pienākumiem atteikušies kasieŗi J. Gallītis un K. Veltmanis, kuŗu vietā pieaicināta Mirdza Gruzīte, bet sarīkojumu biļešu iepriekšējai pārdošanai izraudzīts vēl kāds darbinieks. Rīcības komitejā pieaicināti arī A. Bāliņš un Edīte Āpše.

Plašākas pārrunas izraisīja Ž. Šmita ziņojums, ka 1970. gadā paredzēti arī ASV rietumkrasta dziesmu svētki. Kanadas latviešu dziesmu svētku rīkošana izlemta jau 1966. gadā, un ko jau savlaicīgi ziņots laikrakstos. Par to informēta arī Latviešu dziesmu svētku apvienība ASV, ALAs valde un LNAK. Par spīti tam, vēlāk Losandželosā noorganizēta rīcības komiteja ASV rietumkrasta dziesmu svētkiem, paziņojot, ka tie notiks 1970. gada jūlijā. Šī rīcības komiteja aizbildinājusies, ka par Kanadas latviešu dziesmu svētkiem neesot nekā zinājusi... Radušos stāvokli pārrunājot, LDzSBK padome vienojās, ka vēlams ASV rietumkrasta dziesmu svētkus pārcelt uz kādu citu piemērotu datumu kā ideālistisku, tā arī materiālu apsvērumu dēļ. Tāpat vienojās šo atzinumu paziņot Losandželosas rīcības komitejai un ALAs kultūras birojam.

R. N.

UFO mūsdienās

TLB rīkotajā referātā pēcpusdienā 3. decembrī Latviešu namā Toronto inž. V. Sabanskis runāja par lidojošajiem šķīvjiem vai t. s. UFO modernajos laikos. Nepazīstamos lidķermeņus, — kā referents izteicās, — redzējuši militāro un satiksmes lidmašīnu piloti, radara operātori, dažādu nozaŗu zinātnieki, atsevišķi cilvēki un ļaužu grupas. Tas ir tiešs fakts, ko prasa ticamības piešķiršanai.

Šādi novērojumi sniedzas tūkstošos un dažus no tiem minēja arī referents. Policijas mašīnas ne reizi vien šiem lidķermeņiem dzinušās pakaļ, vairākas kādā reizē arī pie Alistonas un Beri pilsētas Ontario. Ar speciāliem kosma teleskopiem observatorijas novērojušas gaismas punktus uz mēness, tāpat nolaižamies un aizlidojam tumsas ķermeņus.

Daudziem autobraucējiem gadījušās nepatikšanas ar UFO, jo dažādas mašīnu elektriskās ierīces pēkšņi beigušas darboties. Vairākās mazās pilsētās, šiem lidķermeņiem tās pārlidojot, pakāpeniski izdzisusi elektriskā strāva, bet tādā pašā pakāpenībā atkal iedegusies, lidķermeņiem attālinoties. Visiem labā atmiņā vēl būs 1965 gada 9. novembris, kad plkst. 5.15 pēcpusdienā uz daudzām stundām pārtrūka elektriskā strāva ASV un Kanadas austrumu apgabalos. Referents norādīja, ka dažas minūtes pirms tam esot redzēti šie nepazīstamie lidķermeņi stāvam pie augstsprieguma kabeļiem un nolaižam uz tiem vadus. Vēlāk mēģinātas dažādi izskaidrot šo notikumu, pieņemot, ar bojājumu kādā strāvas pārnesējā, bet — tas nebija bojāts, to nelaboja un tas darbojas vēl tagad. Arī nekas cits nebija bojāts, un viss atsāka tikpat pēkšņi atkal normālu darbību bez kāda cēloņa kā bija pārtraucis, gluži tāpat, kā notiek dažādos mazos centros.

Referents demonstrēja arī krāsu un melnbaltus uzņēmumus, parādot nepazīstamos lidķermeņus gan grupās, gan arī atsevišķi. Sarīkojumu apmeklētāju bija ap 40. Ja tiks atrasta intērese, inž. V. Sabanskis eventuālā nākošā referātā runās par iespējām un mēģinājumiem sazināties ar nepazīstamajiem izplatījuma telpas lidotājiem.

J. U.

LNAK padomes vēlēšanu komisijas paziņojums

Latviešu nacionālās apvienības Kanadā padomes vēlēšanu komisija mūsu redakcijai piesūtījusi bezdatuma paziņojumu, kuŗu parakstījuši vēlēšanu komisijas priekšsēdis J. Grodnis un sekretārs O. Kļavenieks, ar kuŗu Kanadas latviešu sabiedrībai ziņo, ka LNAK padomes vēlēšanās laikā no 18. — 28. novembrim nodotas 1832 balsis. Saskaņā ar LNAK statūtu un vēlēšanu instrukcijas noteikumiem vēlēšanu komisija no minētā balsu kopskaita par derīgām atzinusi 1716 balsis, bet par nederīgām dažādu statūtos un instrukcijā minētu iemeslu dēļ — 116 balsu.

Paziņojumā vēlēšanu komisija ziņo, cik balsu katrs no 49 kandidātiem saņēmis un ka 30 lielākā balsu skaita saņēmēji ievēlēti jaunajā LNAK padomē. Tā kā mūsu laikraksta iepriekšējā numurā visu kandidātu saņemtais balsu skaits jau publicēts, tad to vēlreiz neatkārtojam. Labojamas tikai divas iespiedumkļūdas: J. Mežaks ievēlēts ar 1287 (nevis 1289) balsīm, bet A. Kristapsons saņēmis 669 (nevis (699) balsis.

Vēlēšanu komisija norāda, ka sūdzības par vēlēšanu norisi tai iesniedzamas 10 dienu laikā pēc šī paziņojuma publicēšanas, rakstot: Latvian National Federation in Canada, P. O. Box 285, Terminal „A", Toronto 1, Ontario.

OTAVAS ZIEMSVĒTKU „DĀVANA"

Kad ielās iemirdzējušās pirmās svētku ugunis, Kanadas valdība Otavā pārsteidza savus vēlētājus ar Ziemsvētku „dāvanu": kaut nodokļu paaugstināšana jau bija paredzēta, neviens nedomāja, ka tā skārs iedzīvotājus tikai pāris nedēļu pirms svētkiem. Bet tieši tas izrādījās finanču ministra Šarpa nolūks — gūt valsts kasei krietni daudz dolaru no iepirkumiem, kas domāti „Ziemsvētku gara" stiprināšanai. Jaunie nodokļi jau skaŗ visa veida alkoholiskos dzērienus un cigaretes. Piezīmēts, ka tie stājās spēkā nekavējoties. Tikko rīta laikrakstos parādījās ziņa par nodokļu paaugstinājumu šīm plašā patēriņa precēm, pie alkoholisko dzērienu veikaliem savirknējās gaŗas pircēju rindas, cenšoties iegādāties vēl par veco cenu.

Par 25 unču viskija vai cita alkoholiskā dzērienu pudeli līdzīgā kvalitātē jaunais federālais nodoklis ir no 15 centiem līdz 1,25 dol. par pudeli, atkarā no pārdošanas cenas. Alus kaste sadārdzinās par 8 centiem. Nodokļu paaugstinājums vismazāk skaŗ vīnus. Cigaretes sadārdzinās no 2—2½ centiem par 20 un 25 gabalu iesaiņojumu. Dārgāka arī pīpju tabaka un cigāri. Nodokļu paaugstinājums alkoholiskajiem dzērieniem un tabakas precēm vēl pirms svētkiem dos ap 20 milj. dolaru, bet visā nākošajā gadā ap 95 milj. dolaru papildienākumu.

Ar jauno gadu par 5% paaugstinās arī ienākumu nodoklis, kas vidējās grupas algas pelnītājiem prasīs jaunus 30 dol. pie vecā algas nodokļa.

TORONTO ZIŅAS

● Toronto korporāciju kopas literārās sekcijas rīkoto architekta A. Andersona referātu par tematu „Pārprastie raksti" 3. decembrī Sv. Jāņa baznīcas telpās noklausījās ap 130 interesentu. Sarīkojumu vadīja J. Rubenis. Pēc referāta bija spraigas pārrunas, piedaloties arī archibīskapam A. Lūsim u.c. Nopietni sagatavoto un interesanto referātu vairāki klausītāji ieteica pavairot brošūras veidā, lai tas būtu pieejams plašākai lasītāju saimei, it sevišķi jaunatnei.

● Latviešu daiļamatnieku savienības Kanadā Ziemsvētku eglītes sarīkojums biedriem un viesiem notiks 27. decembrī Intas Purvas dzīvoklī, 160 Woburn Ave., Toronto 12. Dalībniekiem paredzēta pašapdāvināšanās.

● Dainas koŗa Ziemsvētku eglītes sarīkojumu 2. decembrī Latviešu namā, piedaloties ap 100 koristiem un lūgtiem viesiem, vadīja un vakara dalībniekus uzrunāja koŗa pr-ks A. Purvs. Svētku ieskaņai literāru fragmentu lasīja A. Dzeguze, bet koris diriģentes A. Skudras-Kārkliņas vadībā dziedāja vairākas dziesmas. Ar dziesmām piedalījās arī Hamiltonas jaunatnes pulciņa Rota meiteņu sekstets, bet J. Atmats skandēja vakaram piemērotus jautrus un nopietnus pantus.

● Latviešu nama valdes sasauktajā informātīvajā sanāksmē par nama turpmāko apsaimniekošanu, uzlabošanu un paplašināšanu 3. decembrī piedalījās ap 30 organizāciju un akcionāru pārstāvju. Speciālās komisijas pr-dis M. Toža sniedza ziņojumu, ar kuŗu lasītāji jau iepazīstināti mūsu laikraksta 29. novembra numurā. Sanāksmē, kuŗu vadīja nama valdes pr-dis I. Auziņš, vairāki runātāji izteicās, ka, ievērojot pašreizējās iespējas un ierobežotos līdzekļus, būtu vēlams uzlabot pašreizējo ēku, eventuāli tajā iekārtojot arī klubu-restorānu un pētījot iespējas nama kapitāla pavairošanai. Viena no tādām ir pašreizējās privātās akciju sabiedrības pārvēršana par publisku, kas radītu latviešos lielāku interesi un atsaucību. Dr. P. Bārdiņš ieteica akciju sabiedrības vietā darboties kā labdarības organizācijai. Valdes loceklis E. Skujiņš izteicās, ka speciālās komisijas darbs bijis veltīgs, jo nama valde jau agrāk visus atzinumus un ieteikumus sīki iztirzājusi. Sanāksmē nekādus lēmumus nepieņēma, bet tādi paredzami akcionāru gada sapulcē, kas notiks 14. janvārī.

● Latviešu katoļu draudzes rīkotajā saviesīgajā vakarā 2. decembrī piedalījās ap 150 apmeklētāju. Dāmu komitejas bazāru ieskaitot, sarīkojums dos ap 300 dol. atlikumu. Pēc sarīkojuma garderobē atstāts kungu mētelis, kuŗu īpašnieks var saņemt pie A. Ģertmaņa, sazinoties pa tālruni 767—7823.

● DV Toronto nodaļas vanadžu kopas nākošā vakarēšana, kas bija paredzēta 12. decembrī, nenotiks. Jaunais datums vēl nav izraudzīts.

● *Latviešu nama dāmu komitejas* rīkoto mājturības kursu ietvaros 12. decembrī plkst. 8 vakarā notiks referātu vakars ar praktiskiem demonstrējumiem par galdu klāšanu un ziedu sakārtojumiem. Par referentēm aicinātas speciālistes H. Pētersone un E. Jirgena.

● Pēc īsas slimības 3. decembrī St. Džozefa slimnīcā miris Latgales pētniecības institūta vadītājs Aleksandrs Batņa. Viņš ar ģimeni Toronto ieradās no Norandas, kur kādu laiku vadīja latviešu radioraidījumus, kuŗus kādu laiku turpināja arī šeit. Aizgājēju pēdējā gaitā no Sv. Cecīlijas baznīcas 6. decembrī izvadīja prāv. B. Kokins. Pie kapa atvadvārdus un vainagus nolika Biruta Senkēviča no LNAK un LPB Kanadas kopas, T. Puisāns no Latgales pētniecības institūta, A. Zvīdris no Andreja Jurdža fonda un S. Gabrāns no Latviešu katoļu apvienības Kanadā. Aizgājējs atstāj dzīvesbiedri Mariju un dēlu Eduardu, kas studē inženierzinātnes Toronto universitātē.

LONDONA

● „The London Free Press" pagājušajā nedēļā divreiz pieminējusi latviešus. Lielākais bija divu sleju atzinīgs raksts par Jēkaba Zvilnas abstraktajām fotografijām, kuŗas bija izstādītas Althausa izglītības kolledžā. Ievietots arī viena darba attēls. Rakstā atzīmēts, ka Zvilna dzimis Latvijā, kur studējis architektūru. Viņa darbi apzīmēti par zinātnes un aistētikas integrāciju. Otra atzīme bija piebilde pie kāda komūnista priekšlasījuma atreferējuma par Pad. savienības 50 gadiem. Referents (Kanadas komūnistu partijas izglītības nozares vadītājs) bija izteicies, ka boļševiku revolūcija Krievijā bijusi miermīlīga un bez asins izliešanas. Kāda latviete pārtraukusi viņa melus ar saucienu: „Kauns". Papildus var atzīmēt, ka referentam vispār uzstādīja veselu virkni kutelīgu jautājumu un izteica komentārus, uz kuŗiem viņš atbildēja izvairīgi. Galvenie jautātāji bija min. latviete, vairāki studenti un kāds profesors. Par to avīzes atreferējumā nekas nebija minēts. Pēc referāta studenti lūguši latvieti pastāstīt vairāk par pieredzējumiem Krievijas revolūcijā, kuŗu aculieciniece viņa bijusi.

Ds.

Latvija un latvieši...

(Pārnesums no 1. lpp.)

ram, kā Kellogg, Rockefeller, Ford u.c. Mūsu vēriens varētu būt vēl plašāks, dodot iespēju fondos deponēt naudu arī ar noteikumu, ka tikai augļi vai procenti izlietojami fonda darbā, bet kapitāls pieder atsevišķajiem balss tiesīgajiem „akcionāriem", kuŗi savu kapitālu uz pieprasījumu un pēc likuma var dabūt (vai aizņemties) atpakaļ. Pats par sevi saprotams, ka šādu fondu pamatos jāliek stigri demokratijas principi.

Ja par latviešu kultūras akadēmiju pirmo reizi dzirdējām pirms pāris gadiem (L. Streipa valstssvētku runā Toronto, arī „Jaunā Gaitā", tāpat nākošajā „Archīva" numurā), tad naudas fondu ideja ir relātīvi jauna. Tā prasīs vēl daudz darba, lai realizētos, bet pirmie soļi speŗami jau tagad.

Vēlreiz atgriežoties pie jautājuma „Kā to panākt?", piebildīsim „praktiski". — Kā to var panākt praktiski? Kultūras akadēmijas un naudas fondu pamatus liksim lēnām un pamazām, pa mazām komitejām un darbības grupām. Bet kādreiz pienāks diena, kad mums būs jāvienojas par saviem tālākajiem kopīgajiem mērķiem un darbību, kad mums būs visiem kopīgi, visai plašajai trimdas sabiedrībai, jāvienojas par savu kopīgo pārliecību. Šādu vienošanos mēs nepanāksim tik labi, cik to lielie pasākumi prasa, ja to darīsim tikai ar avīzēm un apkārtrakstiem, vai pat ar zemju valžu sēdēm un konferencēm. Plašākajā sabiedrībā to arī nepanāksim tikai ar specifiskām vispasaules konferencēm. To vislabāk panāksim kādā lielā sarīkojumā, svētku un izpriecu virknējumā tādā reizē, kad pēc iespējas daudziem pasaules latviešiem būs iespējami daudz iemeslu mērot tālos ceļus. Jau tagad mums jāsāk sevi un savus tuviniekus sagatavot šādam lielam notikumam: krāt naudu, nokārtot atvaļinājuma jautājumus, noskaņot sevi garīgi, atbalstīt tālo draugu ierašanos. Jo šādos bērnu, jaunatnes, skautu un gaidu, skolu, svētdienas skolu svētkos, šādos biedrību, aprūpes organizāciju, draudžu un apvienību svētkos, šādos tautas deju svētkos, kokļu svētkos un dziesmu svētkos, šādos plašos latviešu kultūrāli-sabiedriskos tautas svētkos mums katram pašam sevī un visiem kopīgi jāpanāk jauna augstāka pārliecība par Latviju, par savu tautu, par savu līdzdalību tajā, par jaunām atziņām — tā, lai varam vēl plašāk, mērķtiecīgāk un kopīgāk darboties; tā, lai īsti izjūtam Skalbes vienkāršo vārdu dzīvo patiesību: „Jūs esat sapņotāji, jūs ceļat gaisa pilis, — to bieži nācās dzirdēt pirmajiem Latvijas neatkarības sludinātājiem. Bet piepildīties jau var tikai tas, kas sapņos iecerēts. Mūsu dzīve un darbi ir mūsu sapņu atspoguļojums."

Un tad mēs, visi „jaunie skatītāji", mēs, mazā tautas saujiņa, būsim panākuši to, ko vēl nekad visā vēsturē neviena tauta nebūs veikusi. Tad katrs sevī izjutīs Mātes Latvijas tēla trīs zvaigžņu jaunās simbolikas (jaunatne, darbība, kopība) īsto personīgo nozīmi. Ar citām acīm mēs tad skatīsimies nākotnē un citādi — pilnīgāk un pareizāk — izpratīsim Skalbes dzejoli „Naktī":

Ak, pēc tik daudz
tumšām domām —
Gaišas debesis un zvaigznes!
Latvija, vai tavi ceļi
Atspīd man šais
spožās zvaigznēs?

Šīs jūtas visspilgtāk pārdzīvosim tajā brīdī, kad latviešu tautas svētku kulminācijā 15.000 tautas izkaisītie bāreņi lielajā kopkoncertā vienā balsī apliecinās savu nākotni, savu jauno skatījumu un kopību, dziedot „Dievs, svētī Latviju!".

Var pieteikties lidojumam uz Eiropu

Kā mūsu laikrakstā jau ziņots, Kanadas DV zemes valde organizē lidojumu par pazeminātu maksu uz Eiropas latviešu 2. dziesmu svētkiem, kas notiks nākošajā gadā no 1.—3. augustam Hanoverā, Vācijā. Izlidošana paredzēta 30. jūlija vakarā no Maltonas lidlauka Toronto uz Hamburgu, bet atgriešanās 21. augustā. Lidojuma dalībnieki uzturēšanos dažādās Eiropas valstīs varēs kārtot pēc pašu izvēles. Iespējams, ka lidmašīna atceļā dalībniekus varēs uzņemt arī Londonā, ja pieteiktos pietiekams skaits interesentu. Lidojumu par pazeminātu maksu varēs izmantot vienīgi DV organizācijas biedri ar saviem ģimenes locekļiem, kas organizācijā sastāvējuši vismaz 6 mēnešus pirms lidojuma. Šis lidojums būs iespējams, ja pieteiksies 135 dalībnieki, tādā gadījumā ceļš abos virzienos maksās ap 280 dol. Kanadas naudā.

Tuvāka informācija un pieteikšanās Toronto pie A. Pērkona, (86 Pine Crest Rd., Toronto 9, Ont.; tālr. vakaros 769—8923, vai arī darbā 365—2561); Montreālā pie J. Gributa (7014 De L'Epee, Apt. 2, Montreal 15, Que.; tālr. 277—8424) un Hamiltonā pie E. Breikša (547 King St. W., Apt. 402, Hamilton, Ont.; tālr 528—2201).

Reizē ar pieteikšanos katram dalībniekam jāiemaksā 100 dol., kuŗus saņems atpakaļ, ja lidojumu neizdotos noorganizēt nepietiekama dalībnieku skaita vai citu iemeslu dēļ. Pieteikšanās pēdējais termiņš ir nākošā gada 25. janvāris. Interesenti, kas vēlētos lidojumā piedalīties, bet nav DV organizācijas biedri, līdz šim laikam var iestāties kādā no DV nodaļām un tā iegūt tiesības uz lidojuma pazemināto maksu.

Jau tagad plānojot nākošā gada atvaļinājumu, ieteicams rēķināties ar šo izdevīgo iespēju piedalīties ne tikai Eiropas latviešu dziesmu svētkos, bet apciemot arī radus un paziņas.

R. N.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto) Credit Union Limited

491 College St., Toronto 4, Ont.
Telef. 924-2775

maksā

4½% par noguldījumiem

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, pieņem maksājumus par telefonu, elektrības, gāzes un ūdens lēsēm, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.

REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12—8 vakarā.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Pārmaiņas ...

AMERIKAS LATVIEŠU JAUNATNES APVIENĪBAS KO... IEVĒLĒJA LĪDZŠINĒJO VA...

Latv...

GAVILNIECE STĀSTA...

(Pārnesums no 3. lpp.)

Pārmaiņas nāks!

AMERIKAS LATVIEŠU JAUNATNES APVIENĪBAS KONGRESĀ ČIKAGĀ PAR PRIEKŠSĒDI IEVĒLĒJA LĪDZŠINĒJO VALDI DAIGU

Amerikas latviešu jaunatnes apvienības 15. kongresā, kas laikā no 23.—25. novembrim notika Čikagā, piedalījās 156 delegāti, bet faktiskais dalībnieku skaits bija lielāks, jo daļa nebija reģistrējusies. Tādēļ bija mazliet savādi kongresa otrā dienā, ziņojumus un debates uzsākot, dzirdēt mandātu komisijas paziņojumu, ka no visiem reģistrētajiem delegātiem zālē atrodas tikai 44...

Kongresu ievadīja rīcības komitejas vicepr-dis Z. Ķezbers, bet svētbrīdi vadīja māc. I. Kalniņš. Dalībniekus Čikagas latviešu organizāciju apvienības vārdā apsveica R. Kiršteins. Rakstveida vēlējumus bija sūtījis Amerikas latviešu apvienības valdes pr-dis P. Lejiņš, Amerikas latviešu katoļu apvienības pr-dis A. Rudzāts, LPB Čikagas-Milvoku kopas pr-dis K. Ķezbers un ALJAs sekretāre Dz. Spuriņa. Par kongresa vadītāju ievēlēja I. Ārumu, par vietniekiem U. Streipu un M. Plūmi, bet par sekretārēm V. Ritumu, G. Dzelzgalvi un D. Stemmi.

Atklāšanas runu teica pirmais ALJAs priekšsēdis — jaunais teologs K. Valters jun., aicinot nebaidīties no ieskatu pretišķībām un iet latviešu tautai palīgā tās grūtajā laikā. Viņa paustajās domās tad arī ieskanējās ieskatu pretišķības, kurām mūsu nacionālpolitiskajiem cīnītājiem ne visos gadījumos būs iespējams piekrist. Tā runātājs cita vidū teica: „Neizslēgsim nevienu, kas gribētu redzēt jaunu Latviju, sauksim palīgā citas tautas, izmantosim iespējas pie Apvienotajām nācijām un jaunajām valstīm Afrikā, sadarbosimies ar nēģeru kustības vadītājiem, vērosim, kas notiek Eiropā un Austrumeiropā! Lai prasām Kremļa vadoņiem nenožņaugt latviešu tautu, stāsimies sakaros ar Latvijas komūnistu vadītājiem, kļūsim par jauna laika sagaidītājiem!" Pēc aicinājuma „Kļūstiet par jaunās Latvijas saucējiem, cēlējiem un brīvības nesējiem!" runātājs uzsvēra: „Viss ir kļuvis citāds nekā bija pirms 20 vai 30 gadiem. Pārmaiņas nāks! Kādas tās būs, tas atkarīgs no šo pārmaiņu nesējiem." Runātājs arī jautāja: „Ja nāks diena, kad varēsim brīvi satikties ar latviešu jaunajiem komūnistiem, vai varēsim ar tiem sarunāties un saprasties?" Sparīgo un trimdas sabiedrībai visai neparasto runu K. Valters beidza ar izteiktu ticību, ka pasaulē nāks labāks laikmets, kad visiem būs ko ēst un visi dzīvos cilvēcībā.

Kongresa trešajā dienā par ALJAs valdes priekšsēdi ievēlēja līdzšinējo Valdi Daigu, bet par viņa vietnieku Ulvi Grīnvaldu. Atsevišķo apgabalu vicepriekšsēžus neizraudzīja, lūdzot līdzšinējos pagaidām pienākumus turpināt, vienīgi par vidienes austrumu apgabala vicepriekšsēdi ievēlēja K. Michailovu. Par ALJAs vicepriekšsēdi sabiedriskajos jautājumos izraudzīja Daci Jauntirāni, bet par vicepriekšsēdi speciāliem uzdevumiem Pēteri Jurjānu. Par apvienības kasieri ievēlēja Ināru Stepi, par viņas palīdzi Anitu Lizenbergu, biedrzini Mārīti Plūmi, sekretārēm Gitu Dzelzgalvi un Rutu Jordāni. ALJAs padomes locekļi no kongresa puses būs Ivars Bērziņš un Valters Nollendorfs; revīzijas komisijā ievēlēja Andu Andersoni, Ziedoni Ķezberu, Maiju Breidaku, Jāni Mūrnieku un Intu Zariņu, bet statūtu komisijā — Juri Upatnieku, Jāni Bangu un Vilmu Ritumu.

Par kongresa tālāko norisi, rezolūcijām un citu ziņosim mūsu laikraksta nākošajā numurā.

L.

Latvijas svētki Argentīnā

Argentīnas latviešu kolonijā Latvijas valstssvētku svinības sākās ar DV Buenosairesas nodaļas rīkoto Lāčplēšu vakaru, kuru atklāja Latvju savienības Argentīnā pr-ks Ž. Stanga. Svētku runu teica DV nodaļas pr-ks Fr. Pāvulāns, pakavēdamies pie Latvijas brīvības cīņām, latviešu leģionāru kaujām otrā pasaules karā un pašreizējās trimdinieku cīņas par brīvības atgūšanu tēvzemei, kura nav mazāk nozīmīga par iepriekšējām. Pēc dažām karavīru dziesmām DV nodaļas seniors — bij. Latvijas armijas pulkvežleitnants J. Eichenbaums par darbu organizācijas mērķu sekmēšanā DV centrālās valdes atzinības rakstus pasniedza Jānim Klišānam un Fricim Gaišajam. Vakara goda viesis bija Lāčplēša kara ordeņa kavalieris plkv. J. Jansons.

Sekojot ACEN delegācijas vadītāja V. L. Gusta ielūgumam, 14. novembrī rakstnieces E. Rivero-Haedo mājā pulcējās tautieši ar saviem argentīniešu draugiem, lai pie atspirdzinoša dzēriena glāzes pavadītu dažas sirsnīgas stundas.

Latvijas dibināšanas 49. gadadienas svinīgais akts, arī V. L. Gusta sarīkojumā, notika 17. novembrī. Vispirms visu latviešu trimdinieku vārdā nolika vainagu pie Brīvības pieminekļa Maija laukumā Buenosairesā. Nepieciešamos izdevumus sedza Latvju savienība Argentīnā, DV Buenosairesas nodaļa un privāti ziedotāji. Valstssvētku aktu atklāja V. L. Gusts, runādams par Latvijas tapšanu, tās saimnieciskajiem un kultūras panākumiem nedaudzajos brīvības gados, kā arī godinot pēdējo Latvijas valsts prezidentu K. Ulmani. Galveno runu teica E. Rivero-Haedo. Viņa iepazīstināja klausītājus ar Latvijas seno laiku vēsturi un kultūru, pieminēdama mūsu daiņu bagātību, izdotās grāmatas un dziedāšanas prieku, kas vienmēr pulcinājis latviešus gan dzimtenē, gan arī tagad svešumā. Kaut dati nebija sevišķi korrekti, runa tomēr atstāja labu iespaidu. Pēc viņas runāja Argentīnas pretkomūnistiskās jaunatnes vadītājs Dr. Torenzo Montero, norādīdams, ka pašreiz Latvijā notiekošais ņemams kā brīdinājums visai brīvajai pasaulei, ka visiem līdzekļiem jācīnās pret Maskavas tiranniju. Runāja vēl vairāki pretkomūnistisku organizāciju vadītāji. Argentīnā plaši pazīstamā politiķe A. D. Faleroni runa bija veltīta „cīnītājiem par Latviju, latviešu sievām un vīriem, kas krituši cīņā par brīvību, un dzīvajiem, kas cīnās vēl šodien". Faleroni apliecināja, ka latvieši šai cīņā nav vieni, jo arī argentīniešu vidū ir tūkstošiem cilvēku, kas vajadzības gadījumā cīnīsies kopā ar latviešiem. Pēdējais runāja brigādes ģenerālis E. V. Kordess, apliecinādams, ka Argentīnas armija izprot komūnisma briesmas un izjūt simpatijas pret visām apspiestajām tautām. Savu runu ģenerālis pabeidza ar vēlējumu, lai drīzāk austu Latvijas brīvības stunda. Par vainaga nolikšanu un Latvijas valstssvētku svinīgo aktu ziņoja arī Buenosairesas prese, radioraidītāji un televīzija.

Latviešu draudzes namā Hurlinghamā 18. novembra vakarā bija pulcējies krietns latviešu skaits, lai arī godinātu Latvijas 49. gadadienu. Vakaru atklāja draudzes mācītājs A. Liepiņš ar lūgšanu, pēc tās prof. L. Slaucītājs runāja par ASV latviešu un jaunatnes bagātīgo sabiedrisko dzīvi, nosodot pasīvitāti šejienes jaunatnes darbībā, kā arī izteicot izbrīnu, ka Argentīnā pastāvošās 3 latviešu organizācijas nespēj rast kopīgu valodu, lai veiktu kopīgu darbu, kādēļ nedara nekā. Runātājs šos pārmetumus izteica veidā, kas lika domāt, ka viņš kā viesis Argentīnā uzturējies tikai dažas dienas, bet laikam jau taisnība sakāmvārdam, ka labi paēdušais izsalkušo nesaprot. Vakara norisi ar dziesmām kuplināja M. Kalniņa un latviešu draudzes sieviešu koris E. Liepiņas vadībā.

Latvijas valstssvētkus atzīmēja arī Latvju savienība Argentīnā sava priekšnieka Ž. Stanges mājās.

F. P.

GAVILNIECE STĀSTA...

(Pārnesums no 3. lpp.)

prof. Ireckaja, pie kuras mācījos dziedāšanu, sagatavoja mani operai, lielās ģimenes un vājās veselības dēļ šis sapnis palika ceļa malā. Arī zīmēšana bija jāpamet, gan ar apņemšanos to atsākt tad, kad būs vairāk laika. Tagad nu tas laiks būtu pienācis.

Tā kā es nedrīkstot daudz noņemties ar sabiedrību, tad vai nu jāatrod vai arī jārada pašai sava sabiedrība. Pietiek ar dažiem labiem cilvēkiem, ar kokiem parkā, saules un mākoņu atspīdumiem ezerā un rozēm, kuras manā dārzā zied bez ērkšķiem. Es mīlu rozes. Ir tik skaisti ar tām piepildīt istabas resp. istabu sienas, un ne tikai tās, bet arī dvēseli, jo gaismas alkas taču mums ir vienas: izrauties no zemes tumsas debess gaismā. Varbūt arī tādēļ, ka rozes dod kāpinājumu kā priekam, tā skumjām, esmu dziedājusi tik daudz himnu rozēm kādreiz, mīlestības gaismā.

Es mīlu cilvēkus un labprāt dalos visā, kas cilvēcīgs, bet nepieciešama arī ieskatīšanās sevī, dzīves parādību mierīga izvērtēšana, meditēšana un gara skaidrošanās klusumā un vientulībā. Tikai ar atraušanos sevī var uziet dzejas avotu un iznest kādu lāsi arī citiem, sevī kvēlojot.

Bet katru dienu nevar rakstīt dzejoļus, ne arī dziedāt, bet zīmēt var vienmēr, arī tad, kad ikdienas rūpes aizmiglo dvēseles dzidrumu. Tā mana mīlestība uz rozēm atvedusi mani atpakaļ pie sen pazaudēta pavediena — zīmēšanas, kas kļuvusi par jaunu saiti ar dzīvi, ar dzīves prieku.

Nenožēloju, ka jaunībā izvēlējos dziesmu par vadītāju ceļa zvaigzni. Tā bijusi atpestītāja rūgtos brīžos, un ar dziesmu vismelnākie dzīves ceļi izveduši gaismā. Mūzika ir bijusi kā stari, kas izstarojuši no devēja uz ņēmējiem dvēseles siltumu, prieka vizēšanu un uzvarētas mokas, kuras atraisītas kļuvušas par dziesmu. Visu sevi ieliekot dziesmā, pārdedzinot skaistuma pārdzīvojumā citu un savu dvēseles kliedzienu, var atraisīties no visgrūtākajiem cilvēcīgiem krustiem. Un kad izdziedātas visas neraudātās asaras, tās, augstumos izskanot, atstāj krusta vietā rozes, rozes...

Kāds dvēseles parāds tomēr prasījis sevi izteikt un tā sevi apliecināt arī līnijās, krāsās. Pagājušajā vasarā kāds dāvināts rozes zieds tā kļuva par pagriezienu. Kad to, pēkšņas iedomas dzelta, uzzīmēju, atrāvās aizsprosts veselai rožu lavīnai, kura, tik ilgi aizturēta, lauzās uz āru, it kā manī dusētu miljoniem rožu, kuras gaida piedzimšanu caur manu roku un garu. Vairs nevaru atrauties, un, rozes zīmējot, man liekas, ka ar katru vijīgo līniju apmīļoju tās kā cilvēku dvēseles. Gaismas atblāzmojumos caur ēnām tās uzrunā mani ēteriskā draudzībā, un gaismas alkās taču mēs esam vienādas.

Ceru arī sakārtot savu trešo dzejoļu krājumu. —

Svinības Adelaidē

Latvijas valstssvētku svinības Adelaidē ievadīja jau rīta stundā Latviešu namā, uzvelkot Latvijas karogu. Šoreiz runāja māc. V. Voitkus un katoļu prāv. Dr. P. Grieniņš. Aktu pabeidza ar Latvijas himnu. Spēlēja DV orķestris. Pie karoga uzvilkšanas bija klāt svētdienas skolas audzēkņi, gaidas, skauti un latviešu organizāciju pārstāvji. Vakarā notika svētku dievkalpojums Sv. Stefāna baznīcā, kur sprediķoja māc. V. Voitkus. Arī katoļu baznīcā notika svinīgs dievkalpojums, kuru vadīja prāv. Dr. P. Grieniņš.

Nākošā dienā, 19. novembrī, Latviešu namā notika svinīgs svētku akts. Pēc „God save the Queen" zālē ienesa savus karogus Daugavas Vanagi, gaidas un skauti. Sarīkojumu atklāja Adelaides latviešu biedrības pr-ks N. Reinfelds, pēc tam runāja Austrālijas DV zemes valdes pr-dis V. Māliņš. Runas beigās DV orķestra pavadījumā visi klātesošie nodziedāja „Dievs, svētī Latviju". Svētku runu teica LAA pr-dis J. Ritenis, sekoja apsveikumi.

Pēc starpbrīža notika svētku koncerts, piedaloties čellniekam J. Svilānam, dziedātājai Lūcijai Vilimai un orķestrim Sidraba stīga Alītas Larsenas vadībā. Nobeigumā dziedāja kultūras dienu vīru koris, kuru diriģēja K. Svenne.

K. K.

JAUNAIS LSPBP PREZIDIJA PRIEKŠSĒDIS

Sporta darbinieku kongresā Toronto par jauno Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē prezidija priekšsēdi ievēlēja Raimondu Bulti no Hamiltonas, kas ir licencēts Kanadas starptautisks tiesnesis basketbolā. Uzņēmumā Raimonds Bulte slauka sviedrus pēc kādas basketbola spēles novadīšanas, bet liekas, ka turpmāk viņam vēl biežāk un vēl vairāk nāksies sviedrus slaucīt, jo arī sporta organizācijas darbs prasa daudz pūļu, bet R. Bulte bez jaunā amata ir arī Kanadas DV valdes sporta daļas vadītājs.

Foto: J. Liģers

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

KLĪVLENDA

◐ Vietējās Latviešu biedrības izkārtojumā 25. novembrī Klīvlendā viesojās ALT Bostonas ansamblis ar M. Zīverta drāmu „Vara". Izrāde bija samērā labi apmeklēta (bet ne pietiekami!), un skatītāji to uzņēma atsaucīgi. 40 gadu skatuves gaitu jubilāru R. Birzgali Klīvlendā dzīvojošo Preses biedrības biedru vārdā ar īpašu dzejoli un dāvanām sveica rakstnieks Hugo Krūmiņš, no DV apvienības režisors A. Rubenis, Latviešu biedrības vārdā adresi ar veltījumu pasniedza E. Ieviņš.

◐ Klīvlendas latviešu draudzēs 26. novembrī notika mirušo piemiņas dievkalpojumi. Mārtiņa Lutera draudzē dievkalpojumu ar dievgaldu vadīja māc. K. Briedis, bet Apvienotajā draudzē māc. I. Gaide. Dievkalpojumu kuplināja draudzes koris ar G. Hendela dziesmu „Ļaujiet man sērot un asaras liet". Aizlūgšanā pieminēja gada laikā mirušos 14 draudzes locekļus.

KALAMAZŪ

◐ „Labākais koncerts, kāds dzirdēts pēdējā laikā," teica vairāki no 1. decembra koncerta apmeklētājiem, kurā Rita Dzilna—Zaprauska (soprāns) sniedza J. Vītola, T. Ķeniņa, J. Kalniņa un citu komponistu dziesmas, klavierpavadījumus veicot V. Treimanim. Šis bija pirmais abonementa koncerts un bija saistījis nepilnu simtu apmeklētāju. Nākošajā koncertā 20. janvārī dziedās E. Maršaus no Austrālijas.

◐ Savās mājās 27. novembrī pēkšņi mirusi 73 gadus vecā Ida Malceniece, dzim Dinga. Uz pēdējo dusu no Langlanda bēru nama uz Riversaidas kapsētas latviešu nodalījumu viņu 2. decembrī izvadīja māc. A. Piebalgs. Pie aizbērtās kapu kopiņas pēdējās ardievas draudzes vārdā teica V. Miķelsons un dāmu komitejas pr-ce F. Zemitāne. Aizgājēja bija cītīga dāmu komitejas darbiniece, ar saviem rokdarbiem, par spīti lielajai gadu nastai, atbalstot ne tikai draudzes izlozes, bet arī citu organizāciju sarīkojumus. Par aizgājēju sēro dēls un citi piederīgie.

GRAND RAPIDI

◐ Skautu vecāku sapulcē 28. novembrī no amatpersonu ziņojumiem izrietēja, ka aizvadītajā vasarā skautu vajadzībām vienība iegādājusies 4 jaunas teltis 130 dol. vērtībā un kasē pašreiz ir 330 dol. Tā kā līdzšinējais vienības pr-ks Ed. Avots personīgu iemeslu dēļ atteicies no pienākumiem, sapulce apsvēra turpmākās darbības iespējas. Pārrunās daži vecāki izteica neapmierinātību par kārtību notikušajā Tēvzemes nometnē. Sakarā ar radušamies pārmaiņām sapulces vadītājs G. Strautnieks aicināja J. Apsīti uzņemties dižskautu pulciņa, A. Riekstu skautu pulciņa un E. Grigori mazskautu pulciņa vadību, bet līdz turpmākam vakanta paliek vienības priekšnieka vieta un vecāku padomes priekšsēža postenis, jo A. Valdmanis darba apstākļu un sabiedriskās slodzes dēļ lūdzis atbrīvošanu. Piezīmējams, ka Ed. Avots skautu darbā iesaistījās drīz pēc vienības nodibināšanās un ar nelieliem pārtraukumiem to vadīja visus aizvadītos gadus.

V. Z.

LUISVILLE

◐ Aizvadītajos gados Luisvilles ne sevišķi lielais latviešu pulciņš krietni vien sarucis. Diezgan daudzi aizceļojuši, bet neparasti liels, salīdzinājumā ar citām kolonijām, ir to skaits, kuriem pavērušies mūžības vārti. Pēdējā laikā atkal bijuši divi nāves gadījumi: mirusi 93 gadus vecā Vilhelmīne Burkevica un 61 gadu vecā Elza Otvara. Sēras bija arī Fr. Neimaņa ģimenē, jo pienāca ziņa no Vācijas, ka Hamburgā ārsta uzgaidāmajā istabā pēkšņi mirusi Fr. Neimaņa dzīvesbiedres māsa Olga Grīnfelde.

V. Z.

Parizes latviešu ticības apliecinājums

Francijas latviešu saimes centrālais Latvijas valstssvētku sarīkojums notika 19. novembrī Parīzē, kur dievkalpojumu dāņu ev.-lut. draudzes baznīcā vadīja māc. E. Lappuķe. Pēc tam baznīcas sarīkojumu zālē notika Latvijas neatkarības pasludināšanas 49. gadskārtai veltīts akts, kurā franču valodā klātesošos uzrunāja Latvijas diplomātiskais pārstāvis K. Bērends. Sarīkojumā bez igauņiem un lietuviešiem bija ieradušies arī franči, Latvijas un latviešu sirsnīgi draugi.

Svētku runā latviešu valodā K. Bērends cita vidū teica: „Latvijas neatkarības svētki jau 49. reizi klauvē pie mūsu gribas, drosmes, apņēmības un ticības durvīm un aicina atcerēties latviešu tautas lielo dienu — 1918. gada 18. novembri, kā arī šīs dienas saistošo pavēli trimdas saimei brīvajā pasaulē, sevišķi jaunatnei, neaizmirst savu pienākumu un uzdevumu cīnīties visiem spēkiem par latviešu tautai varmācīgi atņemtās brīvības atgūšanu un Latvijas valsts neatkarības atjaunošanu." Runātājs aicināja jauno paaudzi saklausīt tās balsis, kuras, dzejnieka vārdiem runājot, „no Latgales, Zemgales pāri tās skan, no Vidzemes tērcēm tās palo", aicinot ar visu latviskās jaunības sparu un sirdsdedzi iesaistīties latviešu trimdas saimes kopības un Latvijas atbrīvošanas darbā.

Pieskaroties pasaules politiskajiem notikumiem, K. Bērends norādīja, ka Maskavas varasvīri cenšas īstenot savu koeksistences politiku, lai sagatavotos tālākiem pasākumiem citu tautu pakļaušanai savai varai un lai sarkanās Ķīnas uzbrukuma gadījumā nebūtu jācīnās divās frontēs. Saimniecisku apsvērumu dēļ uz šīs ēsmas uzķērušās Rietumu lielvalstis, kuru paraugam seko daudzas citas. Šāda brīvās pasaules politika nav labvēlīga komūnistu apspiestajām tautām, arī latviešiem, bet šis fakts nemazina mūsu gribu, cīņas sparu un apņemšanos turpināt visiem spēkiem cīņu par latviešu tautas brīvību un neatkarību.

Svētku akta dalībniekus ar dažu fragmentu skandēšanu no Raiņa „Daugavas" iepriecināja māc. E. Lappuķes jaunaudze — Alfreds, Astrīde un Rolands. Labi apmeklētais sarīkojums beidzās ar pārrunām pie dāmu komitejas klātā azaida galda.

L. A.

Koncertmeistars Eduards Eiche aizmūža ceļos

Atkal kāds mākslinieks, sirsnīgs cilvēks un labs draugs šķiries no Ņujorkas mūziķu saimes: 26. novembrī 67 gadu vecumā veļu valstī aizgāja Latvijas Nacionālās operas koncertmeistars un vijolnieks Eduards Eiche. Viņu neaizmirstami skaisti izvadīja tuvākie draugi, kollēgas un viņa mākslas cienītāji. Svētbrīdī 29. novembrī mācītājs R. Zariņš izjustos vārdos pakavējās pie aizgājēja dzīves un traģēdijas trimdā, kad vijoles spēles vietā bija jāstrādā smags fizisks darbs, kas jūtīgajā mūziķī radīja depresiju. Svētbrīža ievadā Marga Grasmane—Millere lika skanēt arpai skaistos, piemērotos skaņdarbos. Sensānsa „Gulbī" viņai pievienojās Kārlis Munters ar čello solo; svētbrīdi ar dziļi izjustu L. Breikša un Z. Lazdas dzejoļu skandēšanu beidza aktrise Austra Šteinberga. No studiju biedriem Nacionālās operas un Rīgas radiofona māksliniekiem atvadījās A. Dzirkale, bet no sava jaunības drauga Bērziņš, norādīdams, ka ar nelaiķi kopā aizvadījis trīs trimdas dzīves — Krievijā, Vācijā un ASV.

Eduards Eiche bija mākslinieks ar izcilu talantu. Dievs viņu bija apveltījis ar absolūtu dzirdi, dziļu mūzikas izjūtu un temperamentu. Savu mūzikālo izglītību Eiche sāka pie tēva, kas pats bija mūziķis Tukumā. Jau 9 gadu vecumā zēns ar labiem panākumiem uzstājās koncertos un pat spēlēja Brāmsa vijoles koncertu Pēterpils gubernātoram, kad tas caurbraucot apstājās Tukumā. Gubernātors par spēli bija tik sajūsmināts, ka izgādāja spējīgajam zēnam stipendiju Pēterpils valsts konservātorijā pie slavenā vijoļvirtuoza Auera. Šī stipendija tomēr palika neizmantota, jo tai laikā nomira Eiches tēvs, un zēns viens neiedrošinājās doties prom no mātes.

Eiche bija viens no pirmajiem Latvijas valsts konservātorijas prof. Lučini klases absolventiem. Ilgus gadus viņš darbojās par koncertmeistaru Nacionālās operas orķestrī, spēlēdams slavenu diriģentu vadībā. Nodibinoties Rīgas radiofonam, Eiche ar sirdi un dvēseli kļuva par radiofona orķestra mūziķi un pats izveidoja salona orķestri, kuru vadīja un sagatavoja arī repertuāru. Četrus gadus Eiche vadīja arī vijoles klasi Rīgas tautas konservātorijā. Neskaitāmi bija koncerti, kuros Eiche sajūsmināja klausītājus ar savas vijoles dziļo, dziedošo toni, tīro techniku un ekspresīvo priekšnesumu,

Pēc aizgājēja sēro ne vien dzīvesbiedre dejotāja Melanija Lence un meita Astrida, aktrise televīzijā, bet arī plaša draugu, kollēgu un cienītāju saime.

A. Cenne

☆ Apceļodams Eiropu šāgada vasarā, rūpnieks Kārlis Šmits, kurš kopš 1949. gada dzīvo Brazilijā, paziņām izteicies, ka Brazilija ir zeme, kur katrs var tikt uz augšu, un latviešu ieceļotāji visi tur esot materiāli labi situēti. Jaunās paaudzes locekļi strādājot atbildīgās vietās ar labu atalgojumu. Vietējie iedzīvotāji esot neuzņēmīgi un nevēloties grozīt no senčiem ierasto dzīves veidu — darboties tikai šai dienai, bez domām par rītdienas nodrošināšanu. K. Šmitam Sanpaulā pieder plastikas izstrādājumu rūpnīca. Vienīgi latviešu sabiedriskajā aktīvitātē Brazilijā vērojama jo spēcīga vietējā neuzņēmības un pasivitātes gara ietekme.

LABI PANĀKUMI ČIKAGĀ

Kanadas latviešu gleznotājas Gundegas Cennes jaunāko darbu izstādi Čikagā, kas notika Kanadas ģenerālkonsula S. V. Allena protektorātā, līdz slēgšanas dienai apmeklēja vairāk nekā 1000 mākslas cienītāju. No izstādītajiem 30 darbiem pārdoti 16, galvenokārt lielformāta gleznas. Latviešu gleznotājas darbus ieguvuši arī vairāki pazīstami amerikāņu mākslas kollekcionāri, bet atzinīgas kritikas snieguši amerikāņu periodiskie izdevumi. Pēc izstādes Gundega Cenne saņēmusi aicinājumu rīkot savu darbu skates Vašingtonā, Losandželosā, Detroitā un Meksikā. — Uzņēmumā Kanadas konsuls J. R. Mičels un izstādes protektors ģenerālkonsuls S. V. Allens ar Gundegu Cenni izstādes atklāšanas dienā Čikagā.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: Atsevišķa 10 istabu dubultķieģeļu māja, ūdens eļļas apkure, 3 vannas istabas, garāža. Īpašums brīvs no parādiem.

Danforth — Broadview: Atsevišķa 8 istabu dubultķieģeļu māja. 2 virtuves, 2 vannas istabas, eļļas apkure, garāža. Kopīgā cena $25.900, iemaksa $5.000.

O'Connor Dr. — Greenwood: Atsevišķs 6 istabu bungalovs, eļļas apkure, garāža. Kopīgā cena $19.500.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

Ventiņ ciemē Mineaplē

VALODNIECĪBA UN IZLOKŠŅU LITERATŪRA SULĪGI HUMORISTISKĀ VENTIŅU MĒLĒ

Akadēmiskā organizācija Rāmave, kas savā saimē apvieno filologus, bet arī citus akadēmiķus, kuŗiem interese par valodniecību, savu novembra saietu Mineapolē bija veltījusi latviešu izlokšņu literatūrai. Saietā piedalījās arī ciemiņš no Dienviddakotas — izlokšņu pratējs Dr. Kārlis Zvejnieks alias Kuraž Krišs, kuŗa grāmata „Ventiņ pus" nesen izgājusi tautā.

Rāmaves darbvede Magdalēna Rozentāle sveica ciemiņu, saietas dalībniekus un sniedza vispusīgu apceri par humoru ventiņu izloksnē. Humoram referente piešķir nozīmīgu daļu izlokšņu darbos, bet „mēlei" piedēvē to pašu nozīmi, ko „valodai". Jau Kronvaldu Atis lietoja šo jēdzienu, zīmējoties uz bibliotēku, kuŗā netrūkst avīžu „mēļu mēlēs" šaurākiem jēdzieniem ieviešot jaunvārdu izloksne. Dialekta jēdziens aptver ģeografiski plašāku apgabalu nekā izloksne.

Latviešiem ir trīs galvenie dialekti: vidusdialekts, kas veidojies no zemgaļu, letgaļu un kuršu izlokšņēm, augšzemnieku dialekts, kuŗu runā letgaļu un sēļu apvidos, un tāmnieku dialekts, kurš izveidojušies kurši, zemgaļi un somiskās izcelsmes lībieši.

Tāmnieku dialekts aptver Ziemeļkursas — Ventspils un Talsu apriņķus, dažus Tukuma pagastus, bet Vidzemē Valmieras apriņķa rietumdaļu — Limbažus, Lielsalacu, Skulti. Šis tāmnieku dialekts radies, latviešiem sakūstot ar lībiešiem un igauņiem. Pie šī dialekta pieder ventiņu izloksne, kuŗu runā Ventas lejasgala iedzīvotāji. Tas tiecas uz valodas saīsinājumiem, atmetot gala zilbju patskaņi un līdzskaņi, vīriešu dzimte tajā izskaudusi sieviešu dzimti. Referente tāmnieku dialektu ilustrēja ar daudziem raksturīgiem piemēriem: Es i pulk tā jēms un domēs", „Kas i dzīvs un ko tā do?", „Vīses males, kur vien klōses, gaise ducan kaimiņ bits" u.c.

Teikiais redzams Alant Vila (īstā vārdā Forstmanis, dzejnieka segvārdā Fricis Dziesma) dzeļu virsrakstos „Mijš zelt vasrīs" un „Mages peilš un dižes šorks" (Mīļā zelta vasariņa; Mazā pelīte un liela žurka). Kuraž Krišs virišķo meiteni sauc par meitans, meitiķis: „Dūšīgs skuķs! Un smuk un joun a vēl. Viš svied vārds louke kā karsts kartupeļs no savs muts."

Minējusi vēl daudzas tāmnieku dialekta īpatības, piemēram, īsā patskaņa pagarinājumu (sirms-sierms mirt-miert, durt-duort), „au" pārvēršot par „ō" (saule-sōl, kauli- kōl) un „i" pārvēršanos par „u" (sivēns-suvēns, dibens-dubens), M Rozentāle jautāja, vai ir kāds attaisnojums rakstīt izlokšņu formās, ja mums ir nostabilizēta un vispār pieņemta literāra rakstu valoda? Uz to referente pati atbildēja, ka izloksnes atmodina dzimtās puses sentimentu, īpatā izteiksme iepriecina pat tos, kuŗiem visi vārdi nav saprotami. Ja rakstīšana izloksnēs jau ieviesusies, tā var pieļāvot līgāku mūžu nekā izloksnes lietošana ikdienas dzīvē, saglabājot ar to vecas valodas formas un bagātinot vārdu dažādību.

Lielu pievilcību izlokšņu lietošana dod komēdijai un komiskajai dzejai, jo tajā runā sava novada mēlē ar neparastiem vārdiem un izteicieniem, tā pastiprinot humora izteiksmi. Kas īsteni ir humors? — Komisks izteiksmes veids, kas izraisa smieklus. Veselīgs humors atbrīvo no rūpēm, ir rotaļīgs attieksmē pret lietām un pašam pret sevi. „Pasmieties ne tikai par citiem, bet pasmieties arī pašam par sevi ir veselīga humora pazīme. Humors izteicas arī pretstatā un nesamērībā, izraisot ar to komismu. To liecina tautas dziesma: Puisīts tek par birzi,/ Šķiet meitiņa gavilē,/ Iztek birzi, nolaiž acis,/ Atrod vecu māmuliti."

Izloksnes liekas komiskas tiem, kas tās nepazīst, jo tās parāda pretrunas ar ikdienā lietoto sarunu veidu. Krišs Ķepals (R. Norītis) moderņās dejas apraksta šādi: „Iziet tik uz plac n sāk visād gortēs, pa laikam pacilē kājs, la nenotierpst, un nopuran kā vist spārns. Reizēm sievieš saroj brunčs uz ōgš un sāk liektes gar zem, bet viriš tik sit knips un airējs a rokēm, kā pa vēl kādreiz a plostem cēles par Vent. Ja to būt zinājs agrāk, es pa dancšans māksl nebūt izdevs dzīv nōd. Bet ko tu var dārt, šinī zemē vis kas maksē nōd, pat tas, ko piedāvē pa brīv."

Humorā nozīmīgs ir arī pārspīlējums, vientiesība un naīvums. Pārspīlējumu redzam Mārtiņa Zīverta komēdijā „Minhauzena precības", kuŗā Minhauzens stāsta Jakobīnei, kā turkos viņam pazudis Jukums un viņš devies ceļā viens, bet kad Sibirijas vidū atskatījies atpakaļ, ieraudzījis, ka Jukums viņam seko. Tikai garajā ceļā viņam bijušas nodilušas kājas līdz pat dibenam, bet tās esot jau mazliet ataugušas.

Apzinātu vai neapzinātu vientiesību izteic tautas dziesma: Dievs to zina, ko tautietis/ Lūdz no manas māmuliņas:/ Noņēmis cepurīti,/ Līdz zemei klanījās. — Vientiesīgu filozofiju par dzīvi, nepadodoties pesimismam, bet palieloties, kas izraisa smaidu, lasām Alant Vila dzejolī: Le muld cit, kas viņam muldams,/ Tu drōgs, dzīvē ceper kuldams. — Bet filozofijā par mīlestību: Mīleb i tāds sovāds jušen:/ Ciliks nevar ēst, ni dzert/ Tā kā salšen, tā kā sušen,/ Tā kā sastingšen, tā kā atkušn,/ Siedrs kā vesel būt, kā pušen,/ Tā kā kut un tā kā cērt..

Pēc saietas vadītājas M. Rozentāles plašās un vispusīgās apceres, Kuraž Krišs lasīja Alant Vila „Poem pa kulšen", „Dzīvē ceper kuldems" u.c. darbus, kā arī daudzus dzejoļus no savas tikko iznākušās grāmatas „Ventiņ pus".

Vairāk nekā divas stundas ventiņpusē bija pagājušas kā mirklis, kuŗu gribētos baudīt vēl un vēl. Kuraž Krišs „ciemē Mineaplē" tā aizrāva un suģestēja klausītājus, ka humora gaisotne papilnam apstiprināja izteiku: „Humors velk un dziedē."

Andrejs Leiše

Apgāda
DAUGAVAS VANAGS
izdevums

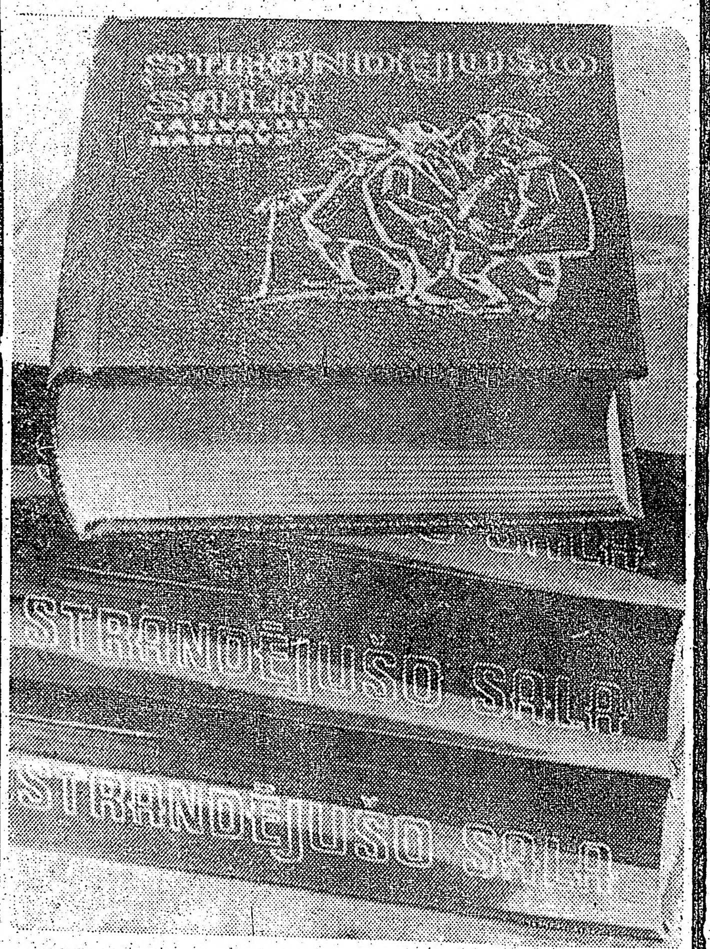

T. DANGAVA
stāstu krājums
STRANDĒJUŠO SALA

Grāmatā apvienoti divi pabeigti stāstu krājumi „Strandējušo sala" I-II daļa un „Bada dzeguzu pajumtē", pavisam 27 stāsti 600 lappusēs, tā glīti iesieta ar A. Jaunzema vāka zīmējumu un E. Keiša autora šaržu un ievadu.

Cena $8.20 GRĀMATNĪCĀM ATLAIDE

DVG RĀMATNĪCA 491 College St., Toronto 4, Ont.

Jauktu laulību bērns

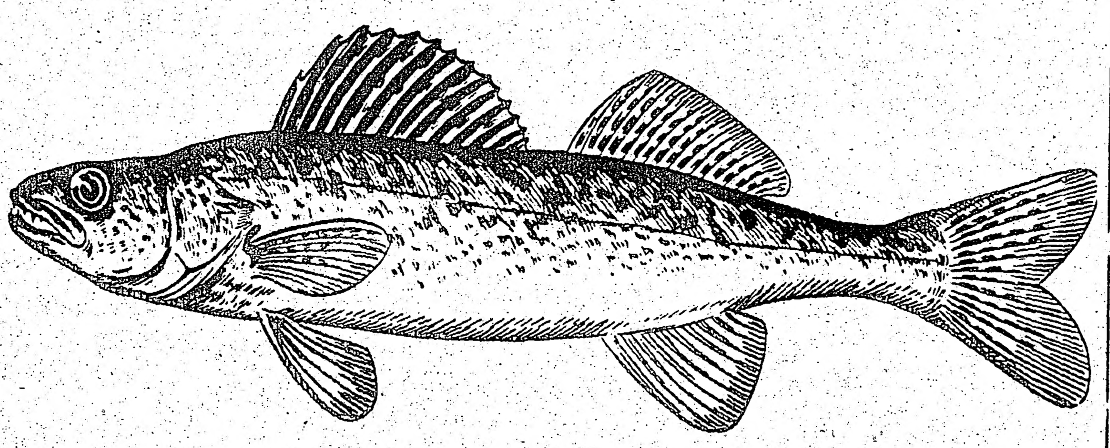

Rakstot par zivīm bieži vienzināmas grūtības sagādā latvisku apzīmējumu atrašana šejieniētēm. Kaut līdaku vietējie dēvē par paiku, džekfišu vai vienkārši par džeku, mēs tautiskās saglabāšanas zīmē šo zivi saucam un sauksim par līdaku. Daudz grūtāk atrast latviskāku nosaukumu glāžacainajai zivij, kuŗu sauc par valaiju (walleye), bet kanadieši, turpretim, to stūrgalvīgi dēvē par pikreli. Šī zivs būtu tā kā rada līdakai vai asarim, un ir iespējams, ka, radu rakstus tuvāk pētījot, kādam ienāktu prātā to salīdzināt ar mums pazīstamo zandartu. Patiesībā tā varētu būt jauktu laulību (no kuŗas, acīm redzot, nav pasargātas arī zivis) produkts. Šis un tas — galva un daļa ķermeņa tai ir tā kā līdakai, bet spuras nenoliedzami uz mata kā asarim. Šo zivi, kuŗa tomēr pieder asaru dzimtai, mēs nesauksim par pikreli, jo īstā pikrele ir līdaku izcelsmes maza zaļa līdaciņa, kas pat sirmā vecumā nesasniedz pāris mārciņu dzīvsvarā. Līdz laikam, kamēr nebūs atrasts piemērotāks vai labāks latvisks apzīmējums, sauksim šo zivi par glāžaci.

Kā jau minēju, pat vietējie iedzīvotāji vēl nav vienojušies par pareizo glāžaces apzīmējumu, jo dažos apgabalos bez valajas vai pikreles nosaukuma tai ir arī citi vārdi: dore, dzeltenā pikrele, zelta līdaciņa, opalace vai līdakasaris. Citu glāžaces pasugu, kuŗai ķermeņa krāsa ir vairāk iezilgana, dēvē par zilo līdaciņu, zilo pikreli un zilo glāžaci.

Parastā glāžace ir tumši zaļganā vai brūnganā paskatā, pie kam šīs krāsas sajauktas ar iedzeltenīgu virstoni. Spuras ir iedzeltenas vai iesarkanas. Raksturīgi ir melnie punktiņi uz muguras un astes spurām. Lielā mute ar asiem zobiem ir gandrīz tāda pati kā līdakai, bet visraksturīgākās ir lielās, iebaltās stiklainās acis.

Glāžace ir ļoti izplatīta zivs. Sevišķi daudz to ir Lielo ezeru rajonā un Kanadā no austrumdaļas līdz pat Albertai, bet tās atrodamas arī Ziemeļkarolainā, Džordžijā, Alabamā, Arkanzā un Tenesijā.

Jāievēro, ka glāžace ir auksto ūdeņu zivs, tādēļ tā ļoti rosīga pavasarī, rudenī un ziemas mēnešos. Kentakijā un Tenesijā glāžaces sāk nārstot upēs jau februārī. Tālāk uz ziemeļiem nārsta laiks ir aprīlī vai pat maijā. Tur labākā makšķerēšana ir maijā, jūnijā, septembrī, oktobrī un vēl novembrī. Tikai Kanadas ziemeļos glāžaces labi ķeŗas arī karstajos vasaras mēnešos.

Pavasarī un vēlā rudenī glāžaces var makšķerēt gandrīz katrā dienas stundā, bet vasaras mēnešos agrās rīta stundas, vēlā pēcpusdiena un nakts melnums tomēr ir labākie laiki. Nakts stundas ir sevišķi izdevīgas, jo no pavasaŗa līdz rudenim tieši naktīs tās izvēlas par savu galveno maltīšu laiku. Krēslai uznākot, glāžaces sadzen seklumā mazu zivtiņu barus un tur tad bez žēlastības tās notiesā. Gaišas pilnmēness naktis ir vislabāko lomu devējas. Ja makšķerniekam prieku sagādā paamizēties ar glāžacēm dienas laikā, tad jāizvēlas apmākušās vai lietainas dienas.

Atrast glāžaces, kuŗas ir lielas ceļotājas, ir pats grūtākais uzdevums. Te jāievēro, ka glāžaces dzīvo baros — pavasarī lielākos, bet citos gadalaikos mazākos. Pavasaŗos, kad tās dodas pa upēm augšup nārstot, šie bari ir ļoti lieli, un tad tās atrast nav grūti. Tāpat kā vēlā rudenī, arī vēlā pavasarī glāžacu bari mēdz baroties krasta tuvumā.

Upēs glāžaces jāmeklē pie aizsprostiem, aiz krācēm un klinšu piekājēs, kur sēklis pāriet dzelmē. Ja dienā izdodas atrast lielus mailīšu barus krasta tuvumā, tad diezgan droši var pieņemt, ka pievakarē pie šīm mailītēm uz groziņu vakaru ieradīsies izsalkušās glāžaces.

Ezeros glāžaces jāmeklē grantainos sēkļos, ūdenszāļu līcīšos un dziļumā pie klinšainiem krastiem. Arī upju un strautu ietekas nav jāatstāj neizmēģinātas. Pamatnoteikums — sēkļos krasta tuvumā glāžaces jāmeklē rītos, vakarā un naktīs, bet dziļākos ūdeņos dienas laikā. Parasti glāžaces atrodamas 3—30 pēdu dziļumā, bet lielākos ezeros vasaras mēnešos tās būs pārvietojušās līdz pat 60 pēdu dziļumam.

Glāžace ir viena no lielākām slinķēm zivju pasaulē. Tikai tad, kad ēsma nolikta pašā deguna galā, tā to nesteigdamās paņems. Te jāievēro, ka, tāpat kā citām zivīm, arī glāžacei labāk patīk mazāks kumosiņš uz mazāka āķīša. Ļoti aplams ir uzskats, ka — jo lielāka ēsma, jo lielākas zivis izdodas pievilināt. Zivs nekad neatteiksies no mazas ēsmas, pat liela zivs labāk paņems uz kārā zoba mazu sliecīņu vai mailīti nekā dižslieku vai 12 collu gaŗu grunduli.

Mazas mailītes un slieciņas vienmēr izpelnīsies arī glāžaces uzmanību. Pievilināšanai virs ēsmas reklāmas nolūkā der pievienot mazu vizulīti, sarkanas krellītes vai košu dzīpariņu. Aukla jāietin lēni. Ēsma jānovieto tā, lai tā atrastos apm. 1 vai 2 pēdas virs ezera vai upes gultnes. Arī velcēšana dod labus panākumus, ja ievēro minētos faktus par glāžaces dzīves veidu, raksturu un barošanos.

Protams, bez dabiskās ēsmas var izmēģināt arī dažādos mākslīgos māneķļus — maijvaboles imitāciju, dažādas krāsas vizulīšus un mailīšu metalla un koka atveidus.

Kad glāžace sagrābusi ēsmu, tai jādod laiks kumosa norīšanai.. Viņa nav liela cīnītāja, tās iedabūšana laivā tādēļ nesagādā nekādas grūtības. Glāžace nelēks laukā no ūdens, nedosies mežonīgā skrējienā uz dziļumu un diezgan ātri piekusīs.

Caurmēra glāžaces ir 2—8 mārc. smagas, katra lielāka ir jau loms, ar kuŗu var sākt lepoties. Rekords pieder kanadietim Pēterim Nūnam, kas 1943. gada 26. maijā pie Fort-Erijas, Ontario, izvilka 22 mārciņas un 4 unces smagu tēvaini. Glāžace ir viena no garšīgākajām zivīm, daudzi to vērtē pat augstāk par foreli. Cepta, vārīta, žāvēta vai marinēta tā ir izcila delikatese. Tāpat kā pārējās zivis, arī glāžace būs garšīgāka, ja pēc izmakšķerēšanas to tūlīt iztīrīs un rūpīgi noskalos tīrā ūdenī. Pēc tam to pēc pašа garšas var cept sviestā, mērcēt konjakā, ēst ar skābu krējumu un dillītēm, bet nav ieteicams ciemiņiem piedāvāt glāžaci ar skābiem kāpostiem.

A. Pelēkais

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

Katru svētdienu pl. 2 pēcpusdienā ĒRGĻU LIGZDĀ filmu izrādes krāsās un skaņās par sportu un dzīvi Kanadā.

9./10. decembrī — Tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš Latviešu namā.

9. decembrī — pl. 2 p.p. Latviešu namā DV Toronto nod. Ziemsvētku eglīte bērniem un pl. 7,30 vak. pieaugušiem.

23. decembrī — pl. 7.30 vakarā Latviešu namā jaunatnes pulciņa Staburags balle „Lāsteka".

31. decembrī — pl. 8 vakarā DV Toronto nodaļas namā (125 Broadview Ave.) Jaungada sagaidīšanas balle.

31. decembrī — pl. 9 vakarā Latviešu nama valdes rīkotā Jaungada balle Latviešu namā jauniešiem un pieaugušiem. Vietas rezervējamas līdz 20. decembrim pie S. Zaķes (293-2513), bet jauniešiem pie V. Treiguta (221 3028).

28. janvārī — plkst. 5 TLTA sestdienas ģimnazijas Draudzīgais aicinājums Latviešu namā, Toronto. L. Auzānes - Vītoliņas komēdija „Atbalsis."

8. februārī — plkst. 8.15 vakarā pianistes Ilzes Štrāles - Didrichsons koncerts Unitarian koncertzālē, 175 St. Clair Ave. W.

SV. KATRINAS

31. decembrī — pl. 9 vakarā vanadžu kopas rīkotā Jaungada sagaidīšanas balle ar priekšnesumiem Lincoln Curling Centre zālē (Ontario St.).

Sūtiet naudu
uz Latviju
NAUDA, ko sūta
GRAMERCY
TIEK IZSNIEGTA KĀ
NAUDA
caur ārzemju tirdzniecības banku.
Piegāde 2 nedēļās
SAŅĒMĒJS VAR NAUDU IZLIETOT KATRAI VAJADZĪBAI.

JŪS ESAT NODROŠINĀTI TIKAI AR LICENCĒTU FIRMU PAKALPOJUMIEM BEZ STARPNIECĪBAS. NAV APSLĒPTU MAKSĀJUMU.
VAIRĀK KĀ 20 GADU PIEREDZE KLIENTU APKALPOŠANĀ.
VISI PĀRVEDUMI GARANTĒTI PILNOS APMĒROS UN APDROŠINĀTI.
Licenzēts pie bankas un apdrošināšanas departamenta. Nodrošināts: ar $20.000.00. Oficiālas USSR kvītis ar saņēmēja parakstu. TARIFS: 9 rubļi par US $10.00. Nodeva līdz $30.00 — $2.75, virs $30.00 — 10%.
GRAMERCY SHIPPING, INC.
744 Broad Street.
Newark, N. J. USA.

SPECIĀLS SVĒTKU PIEDĀVĀJUMS
Automobiļi, televīzijas ap., transistorradio, skaņulenšu aparāti un daži motocikleti ar 10% atlaidi svētkiem. Pasūtinājumi jānodod ar tādu aplēsi, lai tie mūs sasniegtu 29. decembrī, tas attiecas uz pazemināto cenu.
Sūtiet U.S. dolaru dāvanu certifikātus pirkšanai speciālos dolaru veikalos. Nekāda maksa par šo pakalpojumu.
Pieprasiet mūsu katalogu tekstīlijām un mājturības priekšmetiem. Pasūtiniet
Gramercy
jau tagad Ziemsvētkiem.
Dib. 1945. g.
118 E 28th Street,
New York, N. Y. 10016.
Tel. MU 9-0598.

Est'd 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēru mājās.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA
līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss. ....
Adrese: ....
....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $....................
.... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Parakstsː ....
Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.56 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

VALD B
759 -
sagā
apdrošin
uz ko var

Neatsaucama auto apdroši
ikvienam licenzētam brau

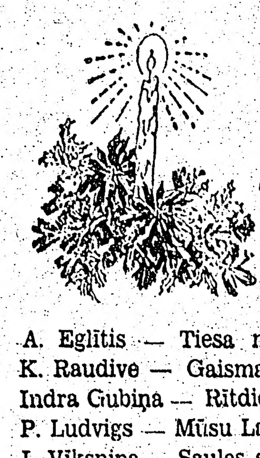

DĀVINIET
GRĀMAT
ZIEMSV

A. Eglītis — Tiesa nāk
K. Raudive — Gaisma un mijkrēslis, rom.
Indra Gubiņa — Rītdiena neskaitās, nov.
P. Ludvigs — Mūsu Latvijas ūdeņi, stāsti
I. Vīksniņa — Saules sala, rom.
G. Saliņš — Melnā saule, dzej.
B. Grunde un M Kovaļevska — Meža bērni
H. Loftings — Doktors Dūlitls un viņa zvēri
Ventiņ puse
P. Karells—Sadedzinātā zeme, kauja starp Volgu
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti
P. Babris — Baltic Youth under Communism
Zvaigžņu sega — rakstu krāj. prof .Dr. L. Bērziņ
A. Niedra — Sastapšanās pie operas kafejnīcas,
Čenču Jezups — Pīters Vylāns, rom. latg. izl.
Latvijas vēsture 1914—1920.
J. Veselis — Trīs laimes, rom.
„ Tērauda dvēsele, rom.
I. Lindbergs — Starp atnākšanu un aiziešanu, dze
E. Kalme — Starp divām Jāņu naktīm, rom.
G. Janovskis — Sola, rom.
A. Dziļums — Saplēstā krūze, rom.
E. Ķiploks — Viņš runāja kalnā, sprediķi
J. Porietis — Prezidents atbild, atm.
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata
G. Janovskis — Smieklīņam, pastāsti un feļetoni
A. Ruņģis — Pats esi kungs, pats
Latviešu tautas teikas un pasakas VIII
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi
ARCHĪVS VII sējums, raksti par zinātni un te
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj.
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.
J. Jaunsudrabiņš — Zaļā grāmata
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm.
Latviešu sinonīmu vārdnīca
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla
Latviešu kultūra laikmetu maiņās
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom.
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un tri
P. Jurevics — Idejas un īstenība
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza
Prāv. P. Ķiršons — Teici to Kungu, mana dvēsel
O. Krolls — Dārgakmeņi
Z Zemdega — Iznīcības ceļā, stāsti
E. Virza — Straumēni IV
B. Bičole — Atrita, dzeja
Aizsila Zīlīte — Trīs māsas
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti
E. Dunsdorfs — Mūžīgais latviešu karavīrs
J. Sarma — Salemas ķēniņš, rom.
F. M. Dostojevskis — Idiots, rom. I d.
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.
E. Keišs — Globāla būšana, karik.
BĪBELE
J. Širmanis — Brīnuma pasaule
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta b zvaigznes
A. Johansons — Rīgas svārki mugurā
Novadu tērpi
Latvju raksti I grāmata
Latvju raksti II grāmata
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas
Z. Mauriņa — Trimdas traģika
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.
J. Veselis — Latvju teiksmas
K. Pētersons — Apvāršņi aicina
Raiņa un Aspazijas gada grāmata
Dzintarjūras vasara
A. Niedra — Uguni
J. Jaunsudrabiņš — Slinķu virsnieks
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm.
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena d
Ž. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci
L. Tolstojs un kristīgā baznīca
O. Krolls — Aiz zelta priekškara
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana
Korn. Raiens — Pēdējā kauja
G. Janovskis — Svešumā, noveles
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.

Pasūtināšanai zvaniet
Tālr. 921-7121

DVG RĀMATNĪ
491 College St., Toronto 4,

ST PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Greenwood: Atsevišķs 6 istabu bun-
kure, garāža. Kopīgā cena $19.500.

VINIEKIEM UZ 6 GADIEM U7
E LĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

Sūtiet naudu uz Latviju

NAUDA, ko sūta GRAMERCY TIEK IZSNIEGTA KĀ NAUDA caur ārzemju tirdzniecības banku.

Piegāde 2 nedēļās

SAŅĒMĒJS VAR NAUDU IZLIETOT KATRAI VAJADZĪBAI.

JŪS ESAT NODROŠINĀTI TIKAI AR LICENCĒTU FIRMU PAKALPOJUMIEM BEZ STARPNIECĪBAS. NAV APSLĒPTU MAKSĀJUMU. VAIRĀK KĀ 20 GADU PIEREDZE KLIENTU APKALPOŠANĀ. VISI PĀRVEDUMI GARANTĒTI PILNOS APMĒROS UN APDROŠINĀTI. Licenzēts pie bankas un apdrošināšanas departamenta. Nodrošināts: ar $20.000.00. Oficiālas USSR kvītis ar saņēmēja parakstu. TARIFS: 9 rubļi par US $10.00. Nodeva līdz $30.00 — $2.75, virs $30.00 — 10%.

GRAMERCY SHIPPING, INC.
744 Broad Street,
Newark, N. J. USA.

SPECIĀLS SVĒTKU PIEDĀVĀJUMS

Automobiļi, televīzijas ap., transistorradio, skaņulenšu aparāti un daži motocikleti ar 10% atlaidi svētkiem. Pasūtinājumi jānodod ar tādu aplēsi, lai tie mūs sasniegtu 29. decembrī, tas attiecas uz pazemināto cenu.

Sūtiet U.S. dolaru dāvanu certifikātus pirkšanai speciālos dolaru veikalos. Nekāda maksa par šo pakalpojumu.

Pieprasiet mūsu katalogu tekstilijām un mājturības priekšmetiem. Pasūtiniet

Gramercy

jau tagad Ziemsvētkiem.

Dib. 1945. g.
118 E 23th Street,
New York, N. Y. 10016.
Tel. MU 9-0598.

Estd. 1874

Turner & Porter

APBEDĪŠANAS BIROJS

Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 2-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana aiz bēru mājas.

...ainās un melnbaltās filmas
...ai un kopēšanai
... College St., Toronto 4, Ont.

VALD BEBRIS

759 - 0266

sagādā apdrošināšanu, uz ko var paļauties.

Neatsaucama auto apdrošināšana ikvienam licenzētam braucējam

DĀVINIET GRĀMATAS ZIEMSVĒTKOS!

A. Eglītis — Tiesa nāk	$6.00
K. Raudive — Gaisma un mijkrēslis, rom.	$7.50
Indra Gubiņa — Rītdiena neskaitās, nov.	$4.00
P. Ludvigs — Mūsu Latvijas ūdeņi, stāsti	$5.50
I. Vīksniņa — Saules sala, rom.	$4.50
G. Saliņš — Melnā saule, dzej.	$4.00
B. Grunde un M Kovaļevska — Meža bērni	$4.00
H. Loftings — Doktors Dūlitls ' un viņa zvēri	$4.00
Ventiņ puse	$3.60
P. Karells—Sadedzinātā zeme, kauja starp Volgu un Vislu	7.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$8.20
P. Babris — Baltic Youth under Communism	$5.95
Zvaigžņu sega — rakstu krāj. prof .Dr. L. Bērziņa piem.	$6.50
A. Niedra — Sastapšanās pie operas kafejnīcas, rom.	$4.50
Čenču Jezups — Pīters Vylāns, rom. latg. izl.	$7.00
Latvijas vēsture 1914—1920.	$17.00
J. Veselis — Trīs laimes, rom.	$2.50
„ Tērauda dvēsele, rom.	$4.00
I. Lindbergs — Starp atnākšanu un aiziešanu, dzeja	$4.00
E. Kalme — Starp divām Jāņu naktīm, rom.	$4.00
G. Janovskis — Sola, rom.	$4.00
A. Dziļums — Saplēstā krūze, rom.	$4.80
E. Ķiploks — Viņš runāja kalnā, sprediķi	$2.40
J. Porietis — Prezidents atbild, atm.	$4.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata	$4.00
G. Janovskis — Smiekliņam, pastāsti un feļetoni	$4.50
A. Ruņģis — Pats esi kungs, pats	$4.00
Latviešu tautas teikas un pasakas VIII	$7.80
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti	$4.50
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHĪVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj.	$7.80
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti	$4.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
J. Jaunsudrabiņš — Zaļā grāmata	$7.80
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonimu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom.	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
P. Jurevics — Idejas un īstenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
O. Krolls — Dārgakmeņi	$3.00
Z Zemdega — Iznīcības ceļā, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
Aizsila Zīlīte — Trīs māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
E. Dunsdorfs — Mūžīgais latviešu karavīrs	$4.60
J. Sarma — Salemas ķēniņš, rom.	$5.00
F. M. Dostojevskis — Idiots, rom. I d.	$4.50
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
E. Keišs — Globāla būšana, karik.	$5.00
BĪBELE	$4.50
J. Širmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čīka — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
A. Johansons — Rīgas svārki mugurā	$4.50
Novadu tērpi	$20.00
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas	$5.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
J. Veselis — Latvju teiksmas	$10.00
K. Pētersons — Apvāršņi aicina	$6.50
Raiņa un Aspazijas gada grāmata	$2.00
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Ugunī	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Slinķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Ž. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.56
G. Janovskis — Svešumā, noveles	$4.50
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

Pasūtināšanai zvaniet

Tālr. 921-7121

DVG RĀMATNICĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

DĀVINIET ZIEMSVĒTKOS DRAUGIEM UN PAZIŅĀM DAUGAVAS VANAGU IZDEVUMUS!

T. Dangavs — Strandējušo sala, proza	$8.20
A. Rubulis — Latvian Literature, latv. proza angļu valodā	$7.00
A. Lūsis — Redziet, kāds cilvēks, kāds Dievs	$3.25
T. Krūka—Silaines mežs runā, st. bērniem	$2.80
„ Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī, rom.	$3.90

Pieprasiet: DV Grāmatnīcā, 491 College Street, Toronto 4, Ont., Canada.

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

VALUPE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI · PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas KIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W.. Toronto 4 Ont., tālr. 533—2887
Tautiešiem atlaide

ELZA PĒRKONE
Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH — ANN'S Beauty Salon.
1 A Browning Ave. HO 3-5198, Toronto.

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

Toronto Window MFG Co. Ltd
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes aluminija logus un durvis
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.
Nesaistošai informācijai zvanīt
darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.
Edvardam vai Aldonai SPROĢIS

AG ROTAS
A. GUGĀNS
ZELTKALIS
Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zeltā
Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444—4033
Pieprasiet tagad iznākušo rotu katalogu — cenrādi.

DĀVINIET SVĒTKOS!

J. Rozentāls — Gleznu mape	$24.00
A. Rupainis — Archeolingvistika	$10.00
Dzintarjūras vasara, Latvijas vēsture dzejā un gleznās	$ 6.80

DV Grāmatnīca, 491 College St., Toronto 4, Ont. tālr. 921-7121

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

MĒS IESPIEŽAM
- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
- VIZĪTKARTES
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BILETES
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
- GRĀMATAS, ŽURNĀLUS

Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.
LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

Mūsu mīļais filistrs

MAG. OEC.

Visvalds Matuzels

dzimis 1897. gada 21. martā Vircavas pagastā, miris 1967. gada 28. novembrī Pitsburgā, ASV.

Sit tibi terra levis. Viņu mīļā piemiņā paturēs TERVETIA'S KONVENTS

PĀRSŪTĀM naudu uz LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIMNIECISKĀ NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

LATVIEŠU NAMS
izīrē telpas
sarīkojumiem un viesībām
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak. Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko arī godību galdus.
TELEFONS 922—2931
491 College St Toronto

MEKLĒJU
latviešu māmiņu,
kas varētu izvadīt uz skolu un sagaidīt mājās 9 gadus vecu meitiņu.
Brīvs dzīvoklis, uzturs un alga pēc vienošanās.
Zvanīt vakaros 221-9094.

Izdodamas
2 ATSEVIŠĶAS ISTABAS,
vēlams vieniniekam,
ar virtuves lietošanas iespēju.
Zv. 465 6125.

Sūtiet naudu uz LATVIJU
un saņemiet par to vairāk, nemaksājot sūtīšanas izdevumus.
US dolaru certifikāti vislabākā dāvana
TIKAI US DOLARU CERTIFIKĀTI
dos jūsu piederīgiem izdevību četrreiz vairāk iepirkties nekā skaidrā naudā rubļos. To jums piederīgie apliecinās.
TIKAI AR US DOLARU CERTIFIKĀTIEM
jūsu piederīgie spēs iegādāties visu, kas viņiem vajadzīgs — pārtiku, apģērbu un daudzas citas lietas — amerikāņu un rietumeiropiešu un vietējos ražojumus caur speciāliem VNESHPOSYLTORG dolaru veikaliem par pazeminātu cenu dolaros.
To jūsu piederīgie apstiprinās.
PILNĪGA GARANTIJA. BEZ PIEMAKSAS.
Par šiem pakalpojumiem nav jāpiemaksā ne sūtītājam, ne arī saņēmējam, jo visus izdevumus sedz Vneshposyltorgs.
Pasūtiniet
TAGAD TIKAI CAUR
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010.
Pieprasiet jaunāko bezmaksas cenrādi.

10% pazemināta dāvanu cena uz PSRS
automobiļiem, motocikliem, televīzijas, pārnesamiem radio un skaņu lenšu aparātiem. Pasūtinājumus nodot līdz š. g. 29. decembrim.
Pieprasiet bezmaksas katalogu.

PUĶU VEIKALS
Vesus
Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām
Piegādā Lieltoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4037.
A. PUTNIŅŠ

W. M. Hasnere, MASIERE
ar Dr. gradu
pieņem zīdainīšus no 3 mēn. vecuma, bērnus un pieaugušus ar ārsta ieteikumu, kā arī dāmām un kungiem masāžas veselības uzlabošanai. Tālr. 762-1388.

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

Vēlētos rast mūža atlikušām dienām
DZĪVES DRAUGU
Atraitne, 57 g. v.
Neprasu bankas kontu, bet gan sirsnīgu, labu, saticīgu dabā, kas iet arī baznīcā.
Rakstiet šās av. kantorim „ATRAITNE".

Igauņu
CEĻOŠANAS AĢENTŪRA
Tempo Travel
592 Mount Pleasant Rd. Toronto 7.
Zvanīt birojā 481-7722; mājās — 757-5080. Mēs izkārtojam ceļojumus ar gaisa satiksmi, kuģiem, pa dzelzceļu vai ar autobusiem.

PĀRDODAMS
VIDZEMES VIDIENES vīrieša tautas tērps (vidējam augumam).
Pieprasāms pa tālr. 535-2258 vakaros līdz plkst. 7.00.

IZDODAMAS
2 istabas, virtuve un atsevišķa vannas istaba
(2. stāvs) latviešu mājā York Mills un Don Valley rajonā.
Zvanīt darbdienās pēc plkst. 6 vak. un nedēļas nogalē katrā laikā — 445-3964.

KAS? KUR? KO? TORONTO

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca
1095 QUEEN ST. E.
HO 6-5152

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE
Īpašnieks ST. GUKULS

789-1511
Alfred Stikuts Realtor
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
Arnolds Bērziņš
316 Harbord St. LE 4-8447
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

CREST FLORISTS HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. A. Nulīša, V. Reinholda un G. Tiltiņa gleznas.
Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana · palielinājumi · duplikāti · citi darbi · izcilus kvalitāte · atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

Danforth — Broadview: 8 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, eļļas apkure, 2 mod. virtuves, 2 vannas istabas, iebraucamais ceļš un garāža. Īpašums labi uzturēts. Iemaksa $3000.-.

Victoria Village: 6-istabu dubultķieģeļu bungalovs. Eļļas apkure, moderna virtuve, vannas istaba. Iebraucamais ceļš un vieta garāžai. Īpašums labi uzturēts. Iemaksa $4000.-.

Eglinton — Bayview: Moderni iekārtots 3 dzīvokļu dubultķieģeļu atsevišķs nams. Iemaksa $10 — 20.000.-.

SAGĀDĀJAM AIZDEVUMUS IEMAKSĀM KĀ ARĪ IZKĀRTOJAM OBLIGĀCIJAS BEZ ATLĪDZĪBAS

Maskava pasmejas par Rietumu notām

Pēc ASV un Anglijas diplomātiskajiem protestiem par starpgadījumu, kurā iejaukti amerikāņu un britu militārie atašeji, Maskava publiski apsūdzējusi angļu ģenerāli un amerikāņu pulkvedi par izlaidību un vandālismu dzērumā. Šo apvainojumu pret abiem Rietumu militārajiem atašejiem vērsis padomju valdības oficiozs „Izvestija". Sekas, paredzams, būs atašeju atsaukšana un divu padomju diplomātu aizliešana no Vašingtonas un Londonas līdzīgās dienesta pakāpēs.

ASV un britu sūtniecība „Izvestijas" apgalvojumus noraidījusi kā nepatiesus, norādot, ka tā nav apmierinoša atbilde uz iesniegto protesta notu.

Padomju valdības preses orgāns zobgalīgā un netaktiskā tonī bija apvainojis ASV militāro atašeju plkv. V. Spēru un britu militāro atašeju brigādes ģenerāli N. Harperu par piedzeršanos Moldāvijas republikas vīnu darītavā Jalovinskā, kurā augstie viesi bija ielūgti „vīna nogaršošanas partijā". Laikraksts ziņoja, ka abi militārie atašeji pēc vīnu „partijas" paši nav bijuši spējīgi atgriezties viesnīcā, kurā apmetušies, un nācies palīdzēt viņiem turp aizkļūt. Viesnīcā viņi turpinājuši dzert viskiju, demolēt mēbeles un noraut logiem aizkarus.

Brigadieris Harpers vēlāk izteicies: „Es iedzēru tikai dažas glāzes vīna, pieklājīgu mēru vecam karavīram."

ASV un Anglijas protesta notā un vēlākajā paskaidrojumā norādīts, ka viņš bija sazāļots. „Izvestija" šos paskaidrojumus atstājusi neievērotus, bet nav arī apstrīdējusi. Pēc Rietumu versijas abi augstie virsnieki, atgriezušies viesnīcā, jutušies slimi, mokoties ar smagām vēdergraizēm. Pēc apm. 4 stundām viesnīcā ielauzusies 5—6 vīru grupa, kas izģērbusi abus diplomātus gandrīz kailus un atņēmusi personības dokumentus. Vēlāk tie izsniegti atašejiem atpakaļ.

Padomju valdības laikraksts paskaidrojis, ka viesnīcā rīkojušies policisti, viesnīcas pārvaldes personāls un ārsts, kuru izsaukuši pārējie viesi, žēlodamies par pulkveža un brigadiera skaļo uzvešanos un miera traucēšanu. Vēl apgalvots, ka viesnīcas pārvalde izsaukusi ambulances mašīnu, kad abi diplomāti gulējuši uz grīdas un vaidējuši. Dažu drēbju gabali viņam nogērbti, lai atvieglinātu elpošanu.

Pēc papildus ziņām, kādas Rietumos saņemtas no Maskavas, jāpieņem, ka šī izdarīšanās ar Rietumu militārajiem atašejiem izskaidrojama ar padomju izsekošanas iestāžu vēlēšanos — pēc jau pazīstamām metodēm — pārbaudīt Rietumu diplomātus, lai mēģinātu atrast kādus kompromitējošus materiālus par viņu darbību Pad. savienībā. Tā kā šādus aizdomīgus materiālus nav izdevies iegūt, šķiet, ka starpgadījums izbeidzies ar parasto „pārpratumu", stiprām atskaņām atbalsojoties vienīgi abu pušu presē slejās. Nekas arī neliecina, ka gadījums būtu pietiekams iemesls diskreditēt abus diplomātus, — domā Rietumu komentātori Maskavā.

ASV latviešu volejbola izlase, kuŗa sacensībā Toronto pēc spraigas cīņas bija spiesta liekties Kanadas latviešu priekšā: no kreisās — Juris Dzelzītis (Kolumbusa), Juris Moruss (Grand Rapidi), Ojārs Bērziņš (Kolumbusa), Jānis Tupesis (Milvoki), Pēteris Raudseps (Baltimora), Kārlis Alksnis (Milvoki), vienības kapteinis Juris Dalga (Kolumbusa) un Māris Purkalītis (Čikaga). Foto: J. Liģers

Kipras krize tuvojas atrisinājumam

Grieķija un Turcija piekritusi Apvienoto nāciju ģenerālsekretāra Utanta miera plānam Kipras krizes atrisināšanai, izņemot dažus punktus, kuŗus negrib atzīt paši kiprieši. Salas grieķi nevēlas AN spēku palielināšanu kā miera uzturēšanas armiju, tāpat pretojas 10.000 grieķu nacionālo sargu atvilkšanai. Utanta plāna sekmīgai iedarbināšanai nepieciešama Turcijas, Grieķijas un Kipras vienošanās. Nikosijā notika Kipras grieķu studentu demonstrācija, prasot salas pievienošanu Grieķijai, kā arī grieķu kaŗavīru atstāšanu.

Grieķijas un Turcijas līgums nosaka abu valstu spēku atvilkšanu no Kipras 45 dienu laikā, paredzot salā atstāt tikai 950 vīru grieķiem un 650 turkiem, kā jau bija noteikts agrāk, bet abas puses šo kvotu bija patvarīgi palielinājušās. No abām pusēm prasa izbeigt militāro gatavošanos kaŗam, galvenokārt izbeigt Turcijas draudus izdarīt salā invāziju. Prasa arī vajadzības gadījumā palielināt AN drošības spēkus salā; paredzētas kompensācijas par grieķu nodarītajiem zaudējumiem, 15. novembrī iebrūkot divos Kipras turku ciemos, kas kļuva par krizes sākumu.

Kanadai pašreiz uzticēta vislielākās miera uzturētājas loma Kiprā, kur jau atrodas 800 kanadiešu kaŗavīru. Ir iespējams, ka AN lūgs šos spēkus vēl palielināt. Izdevumi, kuŗus Kanadai rada miera uzturēšana Kiprā, jau tagad aplēsti uz 11 milj. dolaru.

Kipras salas neatkarību 1960. gadā nodrošināja tās prezidents archibīskaps Makarioss, bet, par spīti tam, ka salas politiskās dzīves vadībā stājās garīdznieks, īsta miera 7 gadus vecajā salas republikā nekad nav bijis. Arī pašreizējās krizes atrisināšanai vecajam archibīskapam bijuši daudzi iebildumi, kuŗi kavējuši sekmīgu vienošanos un kuŗu dēļ tikai ar lielām starptautiskām pūlēm novērsti kaŗa draudi. Par spīti Makariosa ietiepībai, Grieķijas kuģi jau atrodas ceļā uz Kipru, lai uzsāktu sava kaŗaspēka daļu izvākšanu, atbilstot līguma noteikumiem.

Turcija brīdinājusi Kipras salas prezidentu, ka visniecīgākā darbība pret turku komūnālajām vienībām salā izraisīs tūlītēju militāru akciju. Turcijas ministru prezidents Demirels uzsvēris saviem parlamentiešiem, ka nekad nepametīs Kipras salas turkus savam liktenim.

TIK TĀLU VAR AIZIET DEMOKRATIJA

Nav brīnums, ka nēģeŗi var dedzināt ASV pilsētas, jo vainīgie par to nesaņem nozīmīgus sodus. Tas — par darbiem. Turpretim vārdiem, liekas, nav itin nekāda mēra. Var atklāti draudēt nodedzināt visu Vašingtonu, nošaut pašu prezidentu vai pirmo lēdiju valstī, — par to neviens neuztraucas. Tikai tad, kad jau atskanējis sprādziens, policija sāk meklēt vainīgo...

ASV senātoru priekšā Vašingtonā lieliski izrunājies „Melnās varas" pārstāvis, sprogmatainais Fredriks Bruks, soloties „ņemt uz grauda" prezidentu Džonsonu kā pēdējo līdzekli, ja visi citi centieni mērķu sasniegšanā nēģeŗiem neizdotos. Bruks piedraudējis nošaut arī lēdiju „Bērdu" Džonsoni. Tad Bruks atgāzies liecinieku krēslā un aizsmēķējis cigareti, kamēr senātori pūlējušies viņu pārliecināt, ka „Melnās varas" doktrīna kaitē pašiem ASV nēģeŗiem.

Citādu valodu runājis Pentagons, kas sadarbībā ar pavalstu pārstāvjiem plāno varbūtējos jaunos nemierus likvidēt ar speciālām armijas vienībām, tās šiem gadījumiem iepriekš sagatavojot. Šīs vienības būs apgādātas ar pilsētas plāniem, apvida gaisa uzņēmumiem un informatīvu sakaru tīklu ar citiem valsts drošības spēkiem, lai nemieru apdraudētās pilsētās pēkšņi iejauktos ar militāru varu.

Apmeklējiet
DV
grāmatnīcu Toronto.

Japāna atgūst salas

Japānas ministru prezidents Eisaku Sato pusdienojis Ņujorkā ar Apvienoto nāciju ģenerālsekretāru Utantu. Abi valstsvīri apsprieda iespējas par Japānas vidutājību miera sarunās ar Hanoju.

Sato pirms tam bija apspriedies ar ASV prezidentu Džonsonu Vašingtonā. Japānas ministru prezidents domā, ka Vietnamas kaŗa atrisinājums galvenokārt ir oponentu rokās, bet piebilda, ka liela loma miera atslēgas atrašanai varētu būt arī neitrālam starpniekam. Kamēr Japāna nav iejaukta tiešās cīņās, tā vissekmīgāk varētu šo lomu uzņemties.

Divu dienu politiskajās apspriedēs ar prezidentu Džonsonu Japānas ministru prezidents saņēma Džonsona solījumu, ka ASV gada laikā atdos Japānai atpakaļ Boninu salas. Vienošanās laika ziņā tomēr neizdevās panākt par Riukinas salas atdošanu, ieskaitot Okinavu ar ASV aizsardzības bazi, tikai 350 jūdžu attālumā no sarkanās Ķīnas cietzemes. Bonina ir 30 salīņu grupa, kurā ietelp arī otra pasaules kaŗa cīņu vieta — Ivojima.

ASV paturēs militārās ierīces un apgabalus Boninu salās, kas nepieciešami abu valstu kopīgai aizsardzībai. Kopīgajā komunikē abi valstsvīri piezīmējuši, ka sarkanā Ķīna attīsta atombumbu arsenālu, kādēļ vienošanās par drošības uzturēšanu šai telpā ir ļoti svarīga, lai pasargātu Āzijas valstis no Ķīnas komūnistu draudiem.

„Kaŗš" starp angļiem un kanadiešiem Rietumvācijā

Rietumvācijas pilsētiņā Izerlonā notikusi mežonīga kaušanās starp tajā stacionētajiem angļu un kanadiešu kaŗavīriem. Kautiņš iesākās kādā vācu krodziņā, tad pārsviedās uz ielām un beidzās pilsētas rātslaukumā, kas atgādināja īstu kaujas lauku ar ievainotiem un „kritušiem". Saskaitīti ap 50 kautiņa dalībnieku abās pusēs. Ievainotie, to vidū kāds vācu policists, nogādāti slimnīcā, bet mazāk cietušie (to vidū arī 9 kanadieši), kuŗus tumsā un vispārējā jucekļi varēja par galvenajiem vainīgajiem sazīmēt — militārā arestā. Arestēto kaŗavīru vārdus militārā vadība neizpauž.

Kautiņa dalībnieku kaŗaspēka daļu piederību nācās grūti noteikt, jo daudzi bija privātos tērpos. Tā cietuši arī daži zinkārīgie vācu civilisti, kas noturēti par angļiem vai kanadiešiem. Izerlonas dzertuves vakaros vienmēr pilnas ar angļu un kanadiešu kaŗavīriem, kas par savām algām viegli var atļauties iebaudīt vācu „garīgos" dzērienus un palūkoties acīs koķetīgajām vestfālietes meitenēm. Kautiņš iesākās bārā „Trocadero", kad tajā ieradās 6 kanadiešu kaŗavīri un uzbruka jau priekšā esošiem angļiem. Darbā laisti krēsli un pudeles, par lielu izbīli vācu viesiem. Kad kaušanās turpinājās uz ielas, no visiem krogiem izskrēja jauni „cīnītāji" un metās drūzmā. Cietuši galvenokārt angļu karaliskie kaŗavīri, jo kautiņā kanadieši izrādījās veicīgāki.

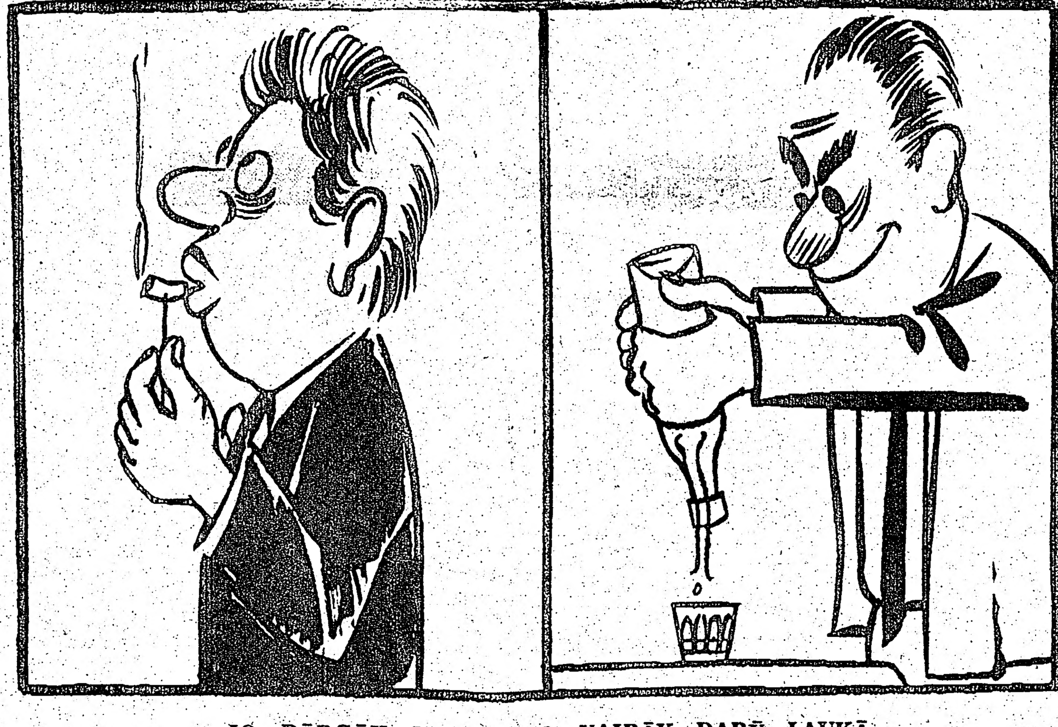

JO DĀRGĀK MAKSĀ, JO VAIRĀK DABŪ LAUKĀ

Kanadas federālā valdība tieši pirms Ziemsvētkiem paaugstinājusi nodokļus cigaretēm un alkoholiskajiem dzērieniem. Ed. Keiša karikatūra

MILITĀRĀS APRINDAS APSVEIC MAKNAMARAS AIZIEŠANU

ASV aizsardzības ministra Maknamaras aiziešanu no Pentagona militārās aprindas, it sevišķi Vietnamā, uzņēmušas ar atvieglojuma sajūtu. Maknamaras izraudzīšana par Pasaules bankas prezidentu bija pārsteigums pat augstākajā virsniecībā. No Saigonas viedokļa, aizsardzības ministra maiņa nevarētu tuvākajā nākotnē jūtami iespaidot Vietnamas kaŗa stratēģiju vai politiku, jo tās pamatlīnijas nosaka ASV prezidents. Maknamaram ar ģenerālitāti bija uzskatu atšķirības, pat ar ģenerālštāba priekšnieku, plašākas nekā Vietnamas kaŗa stratēģija, kaut kaŗš tās zināmā mērā ietekmēja. Ieskati dalījās, piemēram, uzbrukuma un aizstāvēšanās stratēģijā, aizsardzības tīkla izveidošanā pret atomraķetēm un citos nozīmīgos militāros jautājumos.

☆

Prezidents Džonsons savas Vietnamas politikas pretiniekus pielīdzinājis tiem naīvajiem politiķiem, kas savā laikā domāja, ka ar vienmēr jaunu piekāpšanos ekspansijas priekšā Eiropā varēs „nomierināt" un atturēt Hitleru sākt otru pasaules kaŗu. Par spīti Čemberlēna pazemīgajai piekāpībai, pret Hitlera arvien augošajām prasībām Eiropā, kaŗš tomēr sākās. Arī tagad daudzi neatzīst, ka amerikāņu atrašanās Vietnamā ir ļoti nozīmīga pašu ASV drošībai. Tie gatavi meklēt vieglu izeju no krizes, gluži kā Hitlera un Musolīni laikā, kamēr būs par vēlu. Prezidents uzsvēra, ka nevar būt miera pasaulē, ja puse cilvēces Āzijā dzīvo nedrošībā un bailēs. ASV spēks Vietnamā palīdzēs Āzijas brīvajām valstīm atkratīties no bezcerīgās izjūtas, ka tās pastāvīgi hipnotizē Ķīnas sarkanais pūķis.

ASV spēki Dienvidvietnamā uzskatāmi par vairogu, aiz kuŗa veidojas ilgstošs miers. Ja komūnistiem sekmēsies, tie pārņems vienu valsti pēc otras. Dienvidāzijas tautas visu laiku bijušas tikai ģeografisks jēdziens, tās bija aizņemtas pašas ar savām saimnieciskajām problēmām, kamēr no Ķīnas drauda un bailēm, no šī drauda un izloācijas sajūtas, no bīstamu problēmu apzināšanās radās kļūmīga situācija. Šīm tautām bija bezcerīgā apziņa, ka ir tikai upuŗi, ne paši sava likteņa kalēji. „Tagad dažu gadu laikā viss mainījies, un lielākais šīs maiņas ierosinātājs ir mūsu stiprums Vietnamā," uzsvēra prezidents.

KANADAS ATBILDE MASKAVAI

Kanada noraidījusi kā pilnīgi nepamatotu Maskavas apvainojumu, kurā pārmests, ka demonstrācija pie Pad. savienības sūtniecības Otavā notikusi ar Kanadas valdības svētību. Kanadas sūtnis Maskavā R. Fords nodevis savas valdības atbildes notu padomju ārlietu ministra vietniekam Kozīrevam. Notā teikts, ka Otava „uzņemas atbildību par materiālajiem zaudējumiem, kuŗi radušies demonstrācijas laikā, kad sviestas pudeles un akmeņi sūtniecības logos, bet Kanadas valdības „svētību". Katies atbildību par pašu demonstrāciju un par eventuālām politiskām konsekvencēm, kas izraisās no citu partiju rīcības un pretrīcības".

Tālāk atbildes notā norādīts, ka Kanadas valdība pievērsīs visu uzmanību, lai šāda veida demonstrācijas neatkārtotos nākotnē. Notikušais starpgadījums uzskatāms „par nožēlojamu izņēmumu Kanadas un Pad. savienības labajās attieksmēs".

Pēc atbildes notas iesniegšanas Kanadas sūtnis R. Fords lūdzis personīgu tikšanos ar padomju ārlietu ministru Gromiko, kas pašreiz atrodas Polijā.

Kanada vēl nav atbildējusi uz citu Pad. savienības notu, kurā pieprasīta ukraiņa Ilarijona Kovaļeva izdošana. Kovaļevu, kas tagad dzīvo Montreālā, Pad. savienība apvaino kaŗa noziegumos, kas pastrādāti otra pasaules kaŗa laikā Ukrainā, kad tā atradās vācu okupācijā. Kanadas sūtniecība Maskavā paskaidrojusi, ka Kovaļeva lietu pašreiz „rūpīgi pārbauda".

Ⓘ Dienvidvietnamas prezidents Vantjū kādā inspekcijas braucienā izteicies, ka Dienvidvietnama ievēros ieroču pamieru Ziemsvētkos un Jaungadā. Pamiers abās svētku dienās ilgs 24 stundās, bet februārī, kad gadu maiņa notiek Vietnamā, ieroči klusēs 48 stundas. Arī pagājušajā gadā šajās svētku dienās bija pamiers, vismaz oficiāli.

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Toronto elektrības spēkstacijas (Hydro) pārvalde nolēmusi, sākot ar 1. janvāri, paaugstināt elektrības cenu par 6%. Piezīmējams, ka šis ir pirmais elektrības cenas paaugstinājums kopš 1953. gada.

☆ Visplašākā karaliskā komisija, kuŗu ministru prezidents L. Pīrsons iecēla 1963. gadā, pēc 4 gadu darba, kas izmaksājis 7 milj. dolaru, iesniegusi parlamentam savu pirmo ziņojumu par divvalodu un divkultūru problēmām Kanadā un to risināšanu. Komisijas ieteikums, lai saglabātu federālo apvienību, nekavēties ar franču valodas atzīšanu par otru valsts valodu un franču skolu nodibināšanu, kur vien dzīvo pietiekams skaits franču bērnu. Komisija vēl iesniegs 8 ziņojumus par angļu un franču kultūras mijiedarbību valsts, saimnieciskajā un kultūras dzīvē. Ieteikums par franču valodas pielīdzināšanu angļu valodai īpaši attiecināts uz Ontario un Ņubransvikas provinci, arī uz distriktiem 5 citās provincēs.

☆ Liberālis Fernands Leblāns parlamentā iesniedzis projektu aizstāt karalienes Elizabetes attēlu uz pastmarkām un naudas zīmēm ar kļavlapas atveidu. Oktobrī pirmajā lasījumā projekts nekādas debates neizraisīja. Toties nule otrā lasījumā Leblāna projekta pretinieki, kanadiešu monarchisti parlamentā ar saviem „nē" saucieniem pārbalsoja ierosinājuma atbalstītājus.

Sagaidīsim JAUNO GADU

Latviešu namā, 491 College St., Toronto.

Toronto un apkārtnes latvieši Vecgada vakarā pulcēsies savā namā, lai kuplākā skaitā kā jebkad iepriekš kopīgi ar draugiem un paziņām sagaidītu Jaungadu. JAUNATNES rīcībā būs visa augšējā zāle ar labu mūziku. Ieeja $3.50 no personas.

PIEAUGUŠIE līksmosies krāšņi dekorētajā galvenajā un apakšējā zālē, kurās būs galdiņi un katrā zālē atsevišķa mūzika. Pilna bufete. Ieeja, ieskaitot galdiņu, $6 no personas. Biļetes iepriekšpārdošanā pa tālr. 293-2513, turpat nodot šampanieša pasūtinājumus. Jaunatnei pieteikšanās pie V. Treiguta — 221-3028 ● Sākums plkst. 20. Pieteikšanās līdz 20. decembrim.

Visus laipni ielūdz LATVIEŠU NAMA VALDE